

Leto XXXIV. Številka 6

stanovitelji: občinska konferenca SZDL
Sevnice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
Tržič - Izdaja Časopisno podjetje
Kranj - Glavni urednik Igor Slavec
Odgovorni urednik Andrej Zalar

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Medobčinski svet ZZB NOV za Gorenjsko
zdravstvenem varstvu borcev

Skrb za zdravje borcev

Jesenice — Medobčinski svet ZZB NOV za Gorenjsko je na svoji prvi seji novega manda posvetil največ pozornosti zdravstvenemu varstvu borcev. V osmih dispanzerjih za borce na Gorenjskem je bilo opravljenih vsega skupaj okoli 9.000 pregledov, sicer nekaj manj kot leto prej v skupnem seštevku. Vendar pa je iz poročila strokovnega telega strokovne enote za varstvo borcev NOB razvidno, da je po pravilu število socialno medicinskih ukrepov, patronažnih obiskov, več borcev kot leto prej je bilo tudi poslanih na klimatsko zdravljenje. Cesar je tudi število borcev z

zdravstveno kartoteko v dispanzerjih za borce sicer povečalo do števila 7000, pa se predvideva, da manjše število borcev še vedno ne uživa ugodnosti, ki so jim s tako organizacijo zdravstvenega varstva dane. V lanskem letu se je 433 borcev zdravilo v klimatskih zdraviliščih, kar je nekako 5 odstotkov borcev, tolikšen delež poslanih v zdravilišča pa naj bi obdržali tudi letos. Če bi za to obliko zdravstvenega varstva zmanjkovalo denarja, bi po mnemu medobčinskega sveta ZZB NOV kazalo proučiti možnosti, da imajo socialno ogroženi borce prednost, medtem ko naj bi ostali borce po svojih zmožnostih prispevali k stroškom zdraviliškega zdravljenja. Občinski odbori ZZB NOV naj bi tudi vodili evidenco borcev poslanih na zdravljenje po B indikaciji.

Medobčinski svet ZZB NOV je tudi podprl zahtevo, da ostane normativ v dispanzerjih 1000 bolnikov na enega zdravnika: populacija borcev namreč postaja vse starejša, značilnosti te skupine prebivalstva pa so bolezni, ki zahtevajo pogostejše zdravniške usluge. Razen zdravstvenih problemov, ki so posledica vojne in pa razmeroma visoke starosti, pa borce pesti tudi osamelost,

kar pa s patronažnimi obiski seveda ni mogoče odpraviti, pač pa le z boljšo sosedsko pomočjo, ki v krajevnih skupnostih kar ne more in ne more prav zaživeti.

Medobčinski svet ZZB NOV za Gorenjsko se je seznanil tudi s programom že tradicionalnih proslav po občinah, ki pa bodo letos izvanele tudi v luči takoj pomembnih obletnic kot so 40-letnica poljanske, bohinjske in zgornjesavske vstaje proti okupatorju in obletnice ustanovitve OF. Člani sveta so se strinjali, da skrb za prizerno obležitev teh dogodkov prevzamejo koordinacijski odbori za proslave in prireditve pri občinskih konferencah SZDL, medtem ko naj bi se o predlogu za osrednjo gorenjsko proslavo v počastitev teh obletnic dogovorili na ravni Medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko. V letu teh pomembnih obletnic naj bi po sklepnu Medobčinskega sveta ZZB NOV še posebej opozorili na izvajanje družbenega dogovora o vzdrževanju grobišč in partizanskih spomenikov NOV: ne ne bi smelo dogajati, da so obležja na partizanski Jelovici in Pokljuki zapuščena, že nekaj let stari dogovori o sistematičnem urejanju tega s partizanskimi pomniki posejanega področja pa neuresničeni.

L. M.

Bojan Križaj že drugič prvak Wengna

WENGEN. 25. januarja — Wengensko slalomišče je že drugič zapored prineslo še en velik uspeh jugoslovanskemu alpskemu smučanju. Tržičan Bojan Križaj je tudi v enainpetdesetem obračunu wengenskih alpskih prireditev v slalomu uspel in tako kot lani preprečil premagal vso svetovno moško slalomsko elito. Tokrat še bolj preprčiljivo kot lani!

Cepav je današnji zmagovalec preteklo soboto dočinkel hud padec v sniku v Kitzbühlu in bil v prvi vožnji wengenskega nastopa na desetem mestu, je dokazal, da je pravi velenojster slaloma. Ni se ustrial prednosti tekmecev, temveč je šel na progno tako odločno, da mu je na koncu druga vožnja prinesla uspeh brez primerjave v smučarski karieri. Tako bo ime Jugoslovana Bojana Križaja že drugič zapisano v zlato knjigo wengenskih zmagovalcev.

Med prvimi, ki so brzjavno čestitali k velikemu uspehu Bojanu Križaju, je bil tudi predsednik RK SZDL Mitja Ribičič. To ni samo Bojanov uspeh, temveč tudi vseh ostalih tekmovalcev in tekmovalk, trenerjev in organizatorjev, vseh ljubiteljev smučanja in nenehajoče tudi vseh delavcev tovarne Elan. Čestitkam se v imenu naših bralecov pridružujemo tudi mi! — dh

Izjemni uspehi Borisa Strela

ADELBODEN. 26. januarja — Sved Ingemar Stenmark, neprmagljivi veleslalomist na svetu, je tudi v tem nastopu na najtežjem veleslalomu na svetu dokazal, da je najboljši med najboljšimi. V obeh današnjih nastopih je bil najhitrejši. Tu, v Adelbodenu, je zmagal že tretji zapored in se še bolj utrdil v

(Nadaljevanje na 8. strani)

DOGOVORIMO SE

SEJE ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE TRŽIČ

Jutri, 28. januarja, in v sredo, 2. februarja, se bodo na prvi letosnji seji sestrali delegati vseh treh zborov skupščine občine Tržič. Obravnali bodo osnutek resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine letos, predlog za uskladitev statuta tržiške občine z osnutki amandmajev k slovenski ustavi ter več pomembnih odlokov, med njimi odlok o pravicah in dolžnostih občinskih organov na področju družbene kontrole cen in o skupnosti za cene, osnutek odloka o letosnjem proračunu občine ter osnutek skupščinskih programov sredstev in skladov. Povzetke delegatskega gradiva objavljamo na 4. strani.

Elektroenergetski položaj kritičen

Zaradi dolgega obdobja suhega vremena in mraza se praznijo akumulacijska jezera in večino električne energije dobimo iz termocentral.

Hladno vreme pa povzroča tudi nenormalno visoko porabo energije, zato elektrogospodarstvo Slovenije poziva vse uporabnike k varčevanju. Le tako se bomo lahko izognili neprijetnim redukcijam. (lb)

Kranj, torek, 27. 1. 1981

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

Izvozniki bodo več delili

Pri pripravi družbenega dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981, ki so ga pretekli teden podpisali izvršni svet skupščine SRS, izvršni svet občin, gospodarska zbornica in SDK, so bile v pomoč izkušnje, ki jih je dal podoben dogovor lani. V okviru realnih možnosti so v določila dogovora o razporejanju dohodka vključili tudi načela nedavno sprejetega družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupnih porabo.

V okviru uresničevanja politike stabilizacije bodo tudi letos osebni dohodki rasli počasnejše od rasti dohodka, vendar morajo realni osebni dohodki ostati vsaj na lanski ravni. Sredstva za osebne dohodke naj bi tako zaostajala za 5 odstotkov za nominalno rastjo dohodka, kar je v primerjavi z lani veliko manj omejevalna usmeritev.

Sicer pa letošnja usmeritev razporejanja dohodka in oblikovanja sredstev za osebne dohodke predvideva selektiven pristop. Zaostajanje sredstev za osebne dohodke bo lahko manj zaostajalo za rastjo dohodka tam, kjer v celotni panogi dohodek raste počasi in več tam, kjer dohodek narašča nadpoprečno hitro. Hitre bodo lahko povečevali osebne dohodke tudi delavci v tistih delovnih organizacijah, ki so pretežno izvoznice ali bodo letos bistveno povečale izvoz blaga in storitev.

V družbenih dejavnostih pa osebni dohodki ne morejo rasti hitreje od osebnih dohodkov v gospodarstvu. To pomeni, da povišanje ni več določeno z odstotki, temveč je v odvisnosti od dosežkov gospodarstva. Počasnejše pa bodo rasli v tistih področjih nematerialne proizvodnje, kjer je potrebno omejiti zaposlovanje.

Lani je bilo pogosto slišati očitek, da so ukrepi ekonomske politike ostreje prizadeli kolektive, ki so v preteklih letih dobro gospodarili in smotrno razporejali dohodek. Zato so v letošnjem dogovoru močnejše poudarili tudi vpliv v preteklih letih doseženih odnosov pri razporejanju dohodka. Možnosti manjšega zaostajanja rasti osebnih dohodkov imajo sedaj tisti kolektivi, ki so že v preteklih letih dosegli v strukturi razporejanja bistveno ugodnejše rezultate kot so bili doseženi v njihovi dejavnosti in obratno.

L. B.

Dogovori o letošnji gospodarski politiki

Več pravic za izvoznike

Kar je sprejela pretekli teden zvezna skupščina na področju devizne in plačilne bilance Jugoslavije, zveznega proračuna, kreditnomonetaryne politike in zadolževanja v tujini, je začasnega značaja. Odlok o devizni in plačilni bilanci velja le tri mesece, saj mora do sredine marca pripraviti zvezni izvršni svet novo plačilno in devizno bilanco, osnovano na drugih merilih in po sprememljivejši metodologiji, ki mora zastrišiti stabilizacijsko usmeritev letošnjega gospodarjenja, uresničevano po bolj samoupravni poti. Tistem, ki doseže več v izvozu, je treba zagotoviti več pravic, ne pa obratno. Začasna veljavnost dokumentov s tega področja torej priča, da naše združeno delo še ne ve, kakšna bo letošnja ekonomska politika, kar onemogoča trajnejše načrtovanje letošnjega gospodarjenja.

Vse, kar je bilo sprejeto v zvezni skupščini pretekli teden, bi moralni delegati dogovoriti že na seji lanskega decembra, vendar je bil pred-

log zveznega izvršnega sveta kasen in premalo temeljiti, da bi ugodil stališčem republik in pokrajini. Sledilo je usklajevanje in dogovarjanje, kar vnaša več samoupravnosti tudi v odločitvene zveznega pomena, vendar bi moralno biti to storjeno že mnogo prej. Marsikaj je bilo za to treba urediti na hitro in ugoditi zahtevam republik in pokrajin, kot na primer pri ekonomskeh odnosih s tujino, kjer je bilo na primer tudi Sloveniji dodeljenih za 60 milijonov dolarjev več deviznih pravic (prvotni zahtevek naše republike je bil za 40 milijonov višji), sprejeta pa so bila tudi nekatera dopolnila, katerih pobudnik je bila slovenska delegacija v zboru republik in pokrajin zvezne skupščine. Gre za zvezni proračun, ki mora biti odvisen od rasti družbenega proizvoda, njegovi potrošniki pa imajo pravico do sredstev le na osnovi programov. K zagotoviti proračunske sredstev bo prispevalo tudi zadnje povišanje stopnje prometnega davka. Le-te pa ne bi smeje prispevati le k višjemu proračunu, ampak morajo imeti tudi gospodarske učinke. Napredek pomeni tudi združevanje deviz na ravni federacije za uvoz naftne, derivativ in premoga za koks. Zagotovljena mora biti enaka preskrba vse Jugoslavije, če pa tega ne bo, lahko republika ali pokrajina dodatno uvaža. Precej razprav je bilo o predlogu za 59 novih milijard primarno emisijo. Narodna banka je zagovornik tega, vendar je prav na tem področju odločanje združenega dela najbolj odtujeno, najmanj samoupravno. Takšne emisije so glavni vzrok inflacije, to pa ni naš cilj. Po-

zivni premiki so se pokazali tudi pri politiki zadolževanja v tujini, ki je nujno zaradi zagotavljanja likvidnosti v poslih s tujino. Nesprejemljivo je, da se narodna banka zadolži in potem devize prodaja na prostem trgu, kar povzroča odjem denarja iz obtoka (primarna emisija je potem slabo nadomestilo za ta denar).

ampak je treba določiti, kolikšen del posojil gre v zvezno devizno rezervo in koliko republiškim interesnim skupnostim za ekonomske odnose s tujino. Zvezno rezervo pa ne gre enostavno prodajati, ampak devize le posojati proti vrati, ker bo le tako zagotovljena stalna devizna rezerva, od drugih deviz pa naj odloča združeno delo v interesnih skupnostih.

O teh pobudah in njihovem upoštevanju bomo v prvih letošnjih mesecih še razpravljali.

J. Košnjek

PO JUGOSLAVIJI

Spomin
na Igmanški marš

V Sarajevu so z vrsto športnih prireditov proslavili prehod I. proletarske brigade prek gore Igman do Foče januarja leta 1942, znan kot legendarni Igmanški marš, ki je trajal več kot 23 ur pri temperaturi minus 32 stopinj Celzija. V spomin na igmanški marš se je ob 39-letnici tega partizanskega podviga v nedeljo po potek I. proletarske brigade napotilo 600 mladincev, rezervnih vojaških oficirjev, pripadnikov JLA, teritorialne obrambe in družbenih samozaščit.

Počitničarji
nezadovoljni

Počitniška zveza Slovenije vključuje več kot 10.000 članov, ki se združujejo v 119 društvin. Naječ jih je na srednjih in osnovnih šolah. Če bi sodili po številu novih članov – samo lani so se vrste počitniške zveze povzale za 2.000 članov – bi prišli do napačnega zaključka, da se je organizacija utrdila. Vendar pa so na petkovih volilnoprogramskih konferencih poudarili, da temu ni tako. Oblike dela in program namreč še vedno ne izhajajo iz širšega zanimanja mladih. Zato so na konferenci predlagali, da je treba poskati skupne točke delovanja s turistično zvezo Slovenije, da bi tako lahko nudili več možnosti za potovanje in letovanje mladine.

Po potek
štirinajstek

S soboto akademijo in nedeljskim množičnim smučarskim tekom »Po potek štirinajstek divizij« so na Ravnh in po vsej Koroški počastili spomin na pohod te legendarne slovenske partizanske enote na Stajersko in Koroško v začetku leta 1944. Na akademiji so podelili zlati plaketi predsedniku predsedstva SRS Viktorju Avblju ter odboru XIV. divizije.

Letos 42.000 več vozil
Zavodi Crvene zastave načrtujejo, da bodo letos izdelali 240.000 osebnih avtomobilov, kar je za 42.000 vozil več kot lani. Povečanje temelji predvsem na proizvodnji 30.000 avtomobilov jugo 45%, proizvodnja drugih vozil pa ne bo veliko presegla lanske ravni. V Kragujevcu bodo izdelali 202.000 vozil, v sodelovanju s proizvajalcem avtomobilov na Poljskem, v Sovjetski zvezri in Italiji pa bo montiranih 38.000 vozil.

Nova merila
za otroški dodatek

Po vsej verjetnosti bodo starši v Makedoniji prejeli otroški dodatek po novih merilih; odvisen bo od osebnih dohodkov staršev in starosti otroka. Za predšolskega otroka in otroka v osnovni šoli bo predvidoma znašal 415 dinarjev, za srednješolce 560 in za študente 660 dinarjev. Razen tega bodo pri odrejanju višine otroškega dodatka izenačili kmete z delavci.

Podeljene nagrade
»Politike«

V klubu »Politike« v Beogradu so podelili tradicionalne nagrade, ki jih podeljujejo različne edicije časopisa »Politika«. Nagrada za likovno umetnost je dobil Dragan Mojković, nagrada revije »NIN« za najboljši roman je dobil Slobodan Šelenić, Ninovo nagrado za publicistiko je prejel Gojko Nikolić in nagrada za najboljše delo za mladino je dobil Ante Staničić.

Redni posvet z duhovniki

Radovljica – V petek, 23. januarja, je koordinacijski odbor pri predsedstvu občinske konference SZDL Radovljica za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pripravil vsakoletno novoletno srečanje s predstavniki verskih skupnosti. Že štirinajstega rednega posveta so se udeležili tudi predstavniki verske komisije pri občinskem upravnem organu in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Poleg predstavnikov rimokatoliške cerkve so bili tokrat prvič prisotni tudi predstavniki adventistične cerkve in Jéhovih prič, kar je dalо srečanju še večjino.

Uvodoma je spregovoril predsednik koordinacijskega odbora Jošt Rolo, ki je poudaril, da je letošnje srečanje jubilejno, saj mineva deset let, od kar so v radovljški občini takoreč zaorali ledino ne tem področju in z veliko mero razumevanja utrdili odnose, na katere so danes lahko upravičeno ponosni. Za njim je besedo povzel predsednik občinske

skupnine Leopold Pernuš, ki je spregovoril o aktualnih problemih v radovljški občini. Nato je stekel pogovor, v katerem so duhovniki sprožili vprašanje varstva kulturnih spomenikov, saj številni kulturni objekti v radovljški občini hranijo dragocenosti naše kulturne dediščine. Skupna je bila ugotovitev, da delo Zavoda za spomeniško varstvo ne ustreza potrebam, zato so sprejeli sklep, da bo socialistična zveza pripravila razgovor, na katerega bo povabilo predstavnike občinske kulturne skupnosti, Zavoda za spomeniško varstvo, občinskih upravnih organov in duhovnike. Znova je bilo odprtlo vprašanje kultnega namena cerkve na blejskem otoku, ki je danes kot pomemben kulturno zgodovinski spomenik družbenega lastnina. Duhovniki so izrazili prigovor in predlagali, da se znova prouči možnost združitve kulturno zgodovinskega pomena objekta in njenega kulturnega namena. O tem bodo spregovorili na eni prihodnjih sej koordinacijskega odbora. M. Volčjak

Priprave
na nov samoprispevek

Iz sredstev prvega samoprispevka prebivalcev jeseniške občine so zgradili šolski center na Plavžu na Jesenicah – Načrtovani drugi samoprispevek za nadaljnjo izgradnjo osnovnih šol in uresničitev programov krajevnih skupnosti – Ob referendumu tudi razdelitev večjih krajevnih skupnosti

JESENICE – V jeseniški občini že vrsto let namenjajo precejšnjo skrb kvaliteti objektov za osnovnošolski pouk. To so občani dokazali tudi z odločitvijo za prvi samoprispevek. Z njim so namreč v letih 1976–1981 zbrali potrebna sredstva za izgradnjo osnovnošolskega centra na jeseniškem Plavžu, ki so ga dokončali lansko jesen, uspešno pa deluje že dalj časa.

Seveda, povsod v občini nima tako sodobnih in prostornih šol. Predvsem osnovna šola na Koroški Beli je zastarela; na šolskem objektu v Mojstrani so nujna nekatera večja popravila. Ker je posebno tod potrebno izboljšati razmere za normalen potek osnovnošolskega izobraževanja, tako zahtevne naloge pa ne bi mogle opraviti krajevne skupnosti same, so v jeseniški občini uvideli potrebo po solidarnostem zdrževanju sredstev. Ob tem so upoštevali tako republiške kot občinske smernice razvoja v sedanjem srednjeročnem obdobju, po katerih ima izobraževanje prednost na področju družbenih dejavnosti.

Predlog za načrtovani drugi samoprispevek so pred nedavnim obravnavali na skupni seji

predsedniki vseh krajevnih konferenc Socialistične zveze pa skupščin in svetov krajevnih skupnosti v jeseniški občini. Dogovorili so se, naj bi že letos uveli novi samoprispevek, o čemer se bodo občani odločali predvidoma junija letos. Predlagali so tudi, naj bi polovico 2-odstotnega samoprispevka namenili za nadaljnjo izgradnjo osnovnih šol, drugo polovico pa za uresničitev načrtovanih nalog po krajevnih skupnostih.

Za usklajevanje načrtovanih nalog, pripravo potrebnih podatkov za izvedbo referendumu in uporabo sredstev iz samoprispevka bo skrbel poseben odbor, v katerega bodo imenovali te dni po enega člena iz vsake krajevne skupnosti. Ta odbor se bo sestal že na začetku februarja in se dogovoril za uresničevanje svojih nalog. Ena od njih bo tudi priprava na razdelitev večjih krajevnih skupnosti, kot so Plavž, Sava, Javornik-Koroška Bela in Žirovnica, o čemer naj bi se krajani odločali hkrati ob izvedbi referendumu za samoprispevki. Drugi odbor, ki so ga že imenovali in deluje, je zadolžen za izpolnitve nalog pri izgradnji šol.

S. Saje

Volitve zahtevna naloga

Ljubljana – Volitve delegatov v skupščine družbenopolitične skupnosti in interesnih skupnosti marca prihodnje leto bodo zahtevna družbenopolitična akcija, so povedali predstavniki volilne komisije republike konference SZDL na torkovi novinarski konferenci. Marčne volitve bodo tretje po uveljavljivosti delegatskega sistema. Prve so bile leta 1974, druge pa štiri leta kasneje. Pri pripravah na prihodnje volitve je treba upoštevati, da bo treba evidentirati veliko novih kandidatov za delegatske dolžnosti. Pred štirimi leti, leta 1978, smo namreč številnim, leta 1974 izvoljenim delegatom ponovno zaupali delegatske dolžnosti, prihodnje leto pa to ne bo več mogoče, saj ustava izrecno prepri-

JESENICE

Danes, 27. januarja, ob 11. uri se bo sestal izvršni svet jeseniške občinske skupščine. Udeleženci se bo bodo obravnavali osnutek programa dela izvršnega sveta za letošnje leto, seznanili se bodo s sprejemom samoupravnih sporazumov o temeljih planov samoupravnih interesov skupnosti za sedanje srednjeročno obdobje in pregledali omejitve razpolaganju z delom družbenih sredstev v prvem četrletju letosnega leta. Med drugim bodo razpravljali tudi o predlogu novih cen prevozov v mestnem potniškem prometu. (S)

KRANJ

Več pomembnih sej in zasedanj je načrtovanih v kranjski občini tri teden. Osrednji dogodek bo seja zborov občinske skupščine, ki bo tri, 28. januarja ob 15. uri v dvoranah občinske skupščine. Pozornost v tem tednu velja tudi ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. V tem je bila seja pristojne komisije pri občinskem svetu Zveze sindikatov, danes pa se bo sešla ustrezna komisija komiteja ZKS. Danes in jutri bodo na komiteju ZKS sešli tudi člani centra za obveščanje in propagando ter člani komisije za agitacijo in propagando. Na vseh sejih bodo obravnavali preteklo delo in sprejeli delovne usmeritve za prihodnje. Zaključujejo se tudi priprave na kranjske sindikalne zimske športne igre. Danes bo tudi seja predsedstva občinske konference ZSMS.

Prihodnje leto 12. kongres ZKJ

Dogovor za človeka

Plenarna seja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je pretekli teden pomenila začetek priprav na 12. kongres jugoslovanskih komunistov, skoraj dvomilijonske množice, organizirane v 62.000 osnovnih organizacijah. To bo kongres akcije, so dejali na plenarni seji komunistov, ne sme biti izvesna političnega sistema ali vzdignjen nad njega. Dvanajsti kongres bo dogovor komunistov in z njimi vseh delovnih ljudi in občanov, kako učinkoviteje uresničevati dogovorjeno, ne pa razpravljanje, kaj nam je storiti, saj to vsi dobro vemo. Kongres prihodnje leto bo prvi dogovor brez Tita, vendar bo obdržal njegovo izvirno nenadomestljivo revolucionarno misel.

Stirim vprašanjem bodo namenjene priprave na kongres uveljavljanju odločajoče besede delavskega razreda in zdravstvenega dela v družbeni reprodukciji in oblikovanju dohodkovnih odnosov, razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, gospodarski stabilizaciji in uveljavljanju kolektivnega dela in odgovornosti, izvirne pobude pokojnega predsednika. Kongres ne bo sprejemal posebne resolucije, ki pogosto ostajajo na ravnateljnosti, ampak bodo sli med komuniste v razpravo že osnutki zaključnih dokumentov za posamezne področja. To in odločitev centralnega komiteja, da priprav na kongres ne bo vodil poseben odbor, ampak predsedstvo skupaj s člani centralnega komiteja bo prispevalo k večjemu vplivu članov ZK na oblikovanje dogovorov o akciji. Na seji centralnega komiteja so imenovali predsednike in člane komisij za pripravo osnutkov zaključnih dokumentov.

Tako zasnovane priprave na kongres bodo omogočile, da Zveza komunistov skupaj z delovnimi ljudmi in občani v razpravi o kongresnih dokumentih hkratno obravnavata tudi problematiko posamezne sredine. To pa je vrednost partiskoga delovanja, povezanega s praksjo.

J. Košnjev

Obisk delovne skupine pri RK ZSMS
na Jesenicah

Utiranje dela mladih

Jesenice – Delovna skupina pri republiški konferenci Zveze socialistične mladine Slovenije, v kateri so sekretar konference Robert Černe, člana predsedstva konference Andrej Brvar in Šrečo Nečimer ter odgovorni urednik glasila Mladina Šrečo Zajc, bo do začetka marca letos obiskala vse občinske konference Zveze socialistične mladine v naši republike. Takšno srečanje, ki je namenjeno spoznavanju dela mladinskih organizacij v posameznih občinah in nudjenju pomoči pri reševanju nekaterih slabosti v dosedanjem dejavnosti, je bilo na Jesenicah v torek, 20. januarja.

Po ogledu tehniškega muzeja in muzeja narodnoosvobodilne borbe v jeseniški železarni so se gostje v tej delovni organizaciji sestali s člani osnovne organizacije mladih v jeklarni. Spoznali so okolje, v katerem dela okrog 250 mladincov. Leti so voljni za delo, vendar zaradi velike fluktuacije, kar okrog sto se jih v enem letu zamenja, dosegajo poprečne rezultate. Kot so ugotovili na sestanku z vodstvenimi delavci in predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij v temeljni organizaciji, so njihovi dosežki največ na področju kulture in športa, prizadevanja pa bo v bodočem letu pri povezovanju z družbenimi organizacijami in upravnimi organi, posebno za vane proizvodne problematike.

Na popoldanski seji predsedstva občinske konference, kjer so pregledali tudi sklepe nedavne ilino-programskih sej, so obiskovalci opozorili na nekatere pomembnosti v programih posameznih novih. Doreči bo treba, kot so neli, predvsem nekatere načlane področju mednarodnih odnosov mladinskih delovnih akcij. Obso so podčrtali pomen obveznosti mladih; zato bo mednje treba razširiti glasilo Mladina.

Srečanje na Jesenicah so sklepali sestankom družbenopolitičnega tiva občine in gostov, med katerimi so spregovorili o mestu in vlogi dnevnih organizacij v družbenopolitični skupnosti. Ugodno so pripravljenost mladih za skupnologe, obenem pa so poudarili potrebo utrijevanju in razvijanju mladih. Razširiti glasilo Mladina.

Srečanje na Jesenicah so sklepali sestankom družbenopolitičnega tiva občine in gostov, med katerimi so spregovorili o mestu in vlogi dnevnih organizacij v družbenopolitični skupnosti. Ugodno so pripravljenost mladih za skupnologe, obenem pa so poudarili potrebo utrijevanju in razvijanju mladih. Razširiti glasilo Mladina.

S. Š.

Razprave o Glasu

Zadnje podražitve papirja in gih storitev so položaj te ostale, saj predstavljajo posamezne nekaj sto starih milijard dinarjev. Kolektiv bo brez nejšte državne pomoči tekel peljal poslovno leto uspešno. Krajski klub svoji največji angažiranosti in skrb za vsebinsko časopisa. Svet SZDL naročil kolektivu, da pripravi sedanjam dokumentom te datne materiale in predlog primerjalne podatke s sorodnimi pokrajinskimi časopisi.

SZDL v Kranju bo to poslovno letu uspešno obravnaval ter nato pred sklepe in stališča predsedstva občinske konference SZDL ter razpravo na predmedobčinskega sveta SZDL, te ravni se bo treba dogovoriti. Kako je bila že sklenjena Glas in kolikor je potreben, je bilo že sklenjeno, takšen je potem treba zagotoviti malne pogoje poslovanja.

Za koks, cink dragocene devize

Kamniški Titan je aktivni izvoznik, ki je lani na tuje prodal za 120 milijonov dinarjev izdelkov – Podobno kot druge livarne se sooča s problemom oskrbe z osnovnimi surovinami, za katere mora danes odšteti tudi devize

Kamnik – Titan ima dolgo godovino in oktobra bo minilo 85 let odkar se ukvarja s predelavo kovin. Sprva so v kamniškem Titanu zdelovali okovje, pred dobrimi estdesetimi leti so zgradili še livoarno. Intenzivni razvoj je doživel po osvoboditvi in danes lahko rečeno, da pri nekaterih programih ločega evropski nivo tehnološkega razvoja. 1.400 članski delovnih kolektiv izdeluje fitinge in druge ulitne stroje za prehrambeno dejavnost, elemente za enocevni sistem ogrevanja, ključavnice vseh vrst.

obešanke, zadnja leta v kooperaciji z avstrijsko Tyrolio vezi za smuči. V bodoče načrtuje predvsem posodobitev in avtomatizacijo tehnoloških postopkov, na novo bodo organizirali izdelavo namenskih strojev za obdelavo kovin, povečali in posodobili bodo izdelavo orodja, načrtujejo razvoj ključavnic s povečano stopnjo varnosti, elementov za centralno ogrevanje in še bi lahko naštevali.

Titan je aktivni izvoznik in lani je na tuje prodal za 120 milijonov dinarjev izdelkov, skupno pa je ustva-

ril 900 milijonov dinarjev celotnega prihodka. Izvoz gre skoraj v celoti na konvertibilno področje in Titanov uvoz predstavlja v izvozu tretjino vrednosti. Iz uvoza prihaja oprema in rezervni deli zanj, zadnje čase pa tudi surovine.

Podobno kot druge naše metalurške tovarne in livarne se tudi Titan sooča s problematiko oskrbe z osnovnimi surovinami. Problem se je odpril sredi lanskega leta, malo bolje je že, toda ni še povsem razvrljan. Zaradi pomanjkanja koksa so lani stroji utihnili za štiri dni, januarja letos ga je Titan uvozil 300 ton, da proizvodnja nemoteno teče. V Jugoslaviji imamo za vse potrebe livan in črne metalurgije dovolj koksarn. Titan je celo sovlagal v izgradnjo koksarne Lukovac, ki pa je lani pokrivala le 30 odstotkov njegovih potreb po koksusu. Titanu torej ne preostane drugega kot da za koks odšteje devize. Problem se rešuje na zvezni ravni, saj nanj opozarjajo preko svojega združenja livarne iz vseh republik.

Jugoslavija je dežela cinka, vendar ga na domačem trgu primanjkuje. Titan si pomaga z izdelki iz cinka, s pločevino, ki pa je slabške kvalitete kot cink v bloku, povrj je še dražja. Tako je prisiljen tudi cink kupovati za devize.

Zaostruje se tudi oskrba s kovinskimi odpadki. Po zapori uvoza kovinskih odpadkov za železarne te seveda pritiskajo na zbiralce, ki železarnam prvenstveno dobavljajo neprebrane odpadke. Livarne potrebujejo prebrane kovinske odpadke in zbiralcem je pač enostavnejše prodajati nezbrane, po praktično enakih cenah. Titan letno potrebuje okrog 6.000 ton kovinskih odpadkov, kar ni veliko, vendar bo moral letos zanje dati tudi devize.

Tudi Železarna Jesenice zaradi pomanjkanja ustreznih polizdelkov Titanu ne more dobavljati zadost pločevine, občasno primanjkuje tudi drugih materialov: lakov, razredčil, barv, raznih vrst jekla in podobno.

Ce pod te težave potegnemo črto, moremo zapisati, da motijo nemoteno proizvodnjo, zvišujejojo materialne stroške in seveda načenjajo izvozne uspehe Titana, saj mora za dragocene devize kupovati surovine, ki jih je pred tem dobival doma.

M. Volčjak

zlasti zanimivo pa je, da so dobrih 28 milijonov dinarjev pridobili skupaj s temeljno organizacijo PAKO na novi samoupravnega sporazuma o ustvarjanju in delitvi skupnega prihodka.

»Na področju investicijskega vlaganja smo lani uspeli premagnati nerazumevanje drugih temeljnih organizacij v Kartonažni tovarni za naše težave. Pridobili smo celotno projektno dokumentacijo, soglasja, sklenili pogodbe s tujimi dobavitelji opreme in se dogovorili za finančno pokritje naložbe, vredne okrog 260 milijonov dinarjev, ki pomeni uresničitev naših dolgoletnih želja.«

Pripravljajalna gradbena dela za nov vzdruževalni obrat, prostore družbenega standarda in čistilno napravo so stekla jeseni. Prav tedaj pa se je pojavila tudi začasna prepoved o uvozu opreme. »Čakanje na sprostitev nas ne sme zadržati,« meni Jože Stucin. »Prostore, če tudi nekaj časa brez novih strojev, nujno potrebujemo, saj nas inspekcijske službe stalno opozarjajo na slabe delovne razmere in onesnaževanje Tržiške Bistrike. Le dejstvu, da doslej še ni bilo hujših nesreč, se lahko zahvalimo, da sploh poslujemo.«

Gradnja bo stala okrog 80 milijonov dinarjev. Čeprav novi prostori sami ne bodo prinesli večje zmogljivosti in dohodka, v Lepenki upajo, da jim bodo druge temeljne organizacije, kupci njihovih izdelkov, pomagale. Medtem pa bo morda kaj novega tudi z dovoljenji za uvoz opreme.

H. Jelovčan

Medtem ko so bili v proizvodnji lepenke za dobra dva odstotka pod planom, pa so načrte pri papirju krepko presegli. »Težav z osnovnimi surovinami res nismo imeli, bile pa so druge, ki so hromile naša prizadevanja. Omenim naj le za dvanajst dni podaljšan remont, kar predstavlja okrog 180 ton papirja manj, ter paleto izdelkov, ki smo jo docela prilagodili potrebam temeljnih organizacij znotraj Kartonažne tovarne, tako da smo mogli pokriti le četrino naročil drugih kupcev.«

Izredno povpraševanje po lepenki in papirju je, 130-članskemu kolektivu lani omogočilo nekoliko svobodnejše oblikovanje cen, ki so prvič planirane celo presegle. Po grobih izračunih so ustvarili okrog 95 milijonov dinarjev celotnega prihodka, 27 odstotkov več kot so načrtovali,

rasel za 2,5 odstotka, zaposlenost v zdrženem delu pa naj bi se povečala do 1,2 odstotka. Predlog tudi določa, da bo hitrejša rast zaposlenosti možna le na manj razvitih območjih, medtem ko bo na razvitih območjih nižja od povprečja.

Osnutki oziroma predlogi občinskih resolucij za leto 1981 predvidevajo v posameznih občinah naslednje stopnje rasti zaposlenosti: Jesenice do 1, Kranj 1,6, Radovljica 1,5, Škofja Loka 1,6 in Tržič 1,5. Navedene stopnje rasti pomenijo, da bo zdrženo delo zaposlilo naslednje število dodatnih (novih) delavcev: v jesenicki občini 150, v Kranju 517, Radovljici 191, Škofji Loki 238 in Tržiču 90. Za Gorenjsko to pomeni 1186 dodatnih delavcev oziroma skoraj 1,5 odstotno rast zaposlenosti. Ob navedenih dodatnih delavcih bo zdrženo delo nadomeščalo tudi naravn odliv iz zaposlitve. Ta se na Gorenjskem giblje blizu 1 odstotka vseh zaposlenih, kar v absolutnem številu pomeni okrog 785 delavcev. Skupne kadrovske potrebe zdrženega dela (dodatne in nadomestne) se bodo gibale okoli 1970 delavcev.

Po oceni bo ponudba kadrov na Gorenjskem letos dosegla število 3100 delavcev. Priliva iz šol bo 2570 delavcev ali 83 odstotkov, med ostalimi viri kadrov pa so brezposelni, invalidi, povratniki iz tujine itd.

Ob teoretični predpostavki, da obstoji med ponudbo kadrov in kadrovskimi potrebami OZD kvalitativna usklajenos, bi ostalo prostih za zaposlitev 1114 delavcev oziroma 36 odstotkov celotne ponudbe. Če pa predpostavljamo, da naj bi se v zaposlitev vključili predvsem kadri iz šol, to obenem pomeni, da bo ostalo na Gorenjskem prostih za zaposlitev okoli 600 delavcev ali 23 odstotkov letnega priliva kadrov iz šol. Po občinah bi bila struktura takoimenovanih viškov kadrov (upoštevan priliv iz šol) naslednja: Jesenice 117, Kranj 163, Radovljica 136, Škofja Loka 175 in Tržič 4.

Mimi Pintar

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRAJN

Koliko bomo zaposlovali letos?

Planiranje kadrov pomeni že dlje časa možnost in potrebo po usmerjanju in obvladovanju tokov zaposlovanja in s tem prehod od stihijskega na načrtne zaposlovanju. Da bi delavci v zdrženem delu realneje načrtovali svoje potrebe po dodatnih delavcih glede na razpoložljive kadrovske vire in predvideno rast družbenega proizvoda, so bili v novembetu lani posredovani organizacijam zdrženega dela osnutki letnih planov zaposlovanja z značilnostmi gibanj in aktualno problematiko v preteklem razdobju kot tudi z oceno možnosti v naslednjem poslovнем letu.

Predlog resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SRS v letu 1981 predvideva letos še skromne možnosti za gospodarsko rast. Stabilizacijska prizadevanja na področju zaposlovanja se bodo nadaljevala tudi zaradi omejitve v porabi, predvsem v dejavnostih izven materialne proizvodnje. Tako bo realni družbeni proizvod v celotnem gospodarstvu SRS po-

rasel za 2,5 odstotka, zaposlenost v zdrženem delu pa naj bi se povečala do 1,2 odstotka. Predlog tudi določa, da bo hitrejša rast zaposlenosti možna le na manj razvitih območjih, medtem ko bo na razvitih območjih nižja od povprečja.

Osnutki oziroma predlogi občinskih resolucij za leto 1981 predvidevajo v posameznih občinah naslednje stopnje rasti zaposlenosti: Jesenice do 1, Kranj 1,6, Radovljica 1,5, Škofja Loka 1,6 in Tržič 1,5. Navedene stopnje rasti pomenijo, da bo zdrženo delo zaposlilo naslednje število dodatnih (novih) delavcev: v jesenicki občini 150, v Kranju 517, Radovljici 191, Škofji Loki 238 in Tržiču 90. Za Gorenjsko to pomeni 1186 dodatnih delavcev oziroma skoraj 1,5 odstotno rast zaposlenosti. Ob navedenih dodatnih delavcih bo zdrženo delo nadomeščalo tudi naravn odliv iz zaposlitve. Ta se na Gorenjskem giblje blizu 1 odstotka vseh zaposlenih, kar v absolutnem številu pomeni okrog 785 delavcev. Skupne kadrovske potrebe zdrženega dela (dodatne in nadomestne) se bodo gibale okoli 1970 delavcev.

Po oceni bo ponudba kadrov na Gorenjskem letos dosegla število 3100 delavcev. Priliva iz šol bo 2570 delavcev ali 83 odstotkov, med ostalimi viri kadrov pa so brezposelni, invalidi, povratniki iz tujine itd.

Ob teoretični predpostavki, da obstoji med ponudbo kadrov in kadrovskimi potrebami OZD kvalitativna usklajenos, bi ostalo prostih za zaposlitev 1114 delavcev oziroma 36 odstotkov celotne ponudbe. Če pa predpostavljamo, da naj bi se v zaposlitev vključili predvsem kadri iz šol, to obenem pomeni, da bo ostalo na Gorenjskem prostih za zaposlitev okoli 600 delavcev ali 23 odstotkov letnega priliva kadrov iz šol. Po občinah bi bila struktura takoimenovanih viškov kadrov (upoštevan priliv iz šol) naslednja: Jesenice 117, Kranj 163, Radovljica 136, Škofja Loka 175 in Tržič 4.

Mimi Pintar

Jesenice – V začetku prejšnjega tedna je jeseniška poslovna enota Ljubljanske banke odprla na Plavžu svojo novo poslovalnico. Vanjo prihaja, kot so povedale delavke poslovalnice, precej strank, saj v tej jeseniški krajevni skupnosti prebiva največ občanov. Delovni čas med poldevet in enajsto pa štirinajsto in sedemnajsto uro ob delavnikih ter osmo in enajsto uro ob sobotah začasno preizkušajo, pozneje pa ga bodo po potrebi prilagodili zahtevam občanov. (S) – Foto: S. Saje

Lani za petino več

Tržički čevljariji so lani naredili za 20 odstotkov več kot leto poprej – Od 3,35 milijona parov obutve so 1,6 milijona parov izvozili – Sprememnjena uvozna merila že povzročajo težave v proizvodnji

Tržič – Delavci tovarne obutve Peko Tržič so minulo poslovno leto uspešno sklenili. Razlog za njihovo zadovoljstvo tiči predvsem v ugodenem poteku proizvodnje in prodaje, ki sta tudi končni izkupiček napravili zanimiv.

Lani so v delovni organizaciji, primerjano z letom 1979, povečali proizvodnjo za 20 odstotkov, s planom pa za šest odstotkov, in to z boljšo oskrbo, večjo produktivnostjo ter z več zaposlenimi, zlasti v temeljni organizaciji Budučnost v

Ludbregu. Izdelali so 3,35 milijona parov obutve, pomenibeni delež v njihovi proizvodnji pa predstavljajo tudi sestavni deli obutve iz poliuretana in plastike ter orodja za čevljarsko industrijo. Zadovoljstvo ob količinskem obsegu nekoliko kaljole neuresničeni cilji – v zvezi z izboljšanjem kvalitete, ki so se jim sicer močno približali, vendar jih še vedno niso povsem osvojili.

Zelo ugodni so tudi podatki o izvozu. Lani je delovna organizacija poslala tujim kupcem 1,6 milijona parov obutve, od tega iz tržiške tovarne 1,4 milijona, kar predstavlja 42 odstotkov celotne proizvodnje, izraženo v denarju pa 31 milijonov dolarjev ali 52 odstotkov več kot leto poprej.

Zlasti pomemben je izvoz Peka na konvertibilno področje, ki se je povpeljal za 14 odstotkov in je dosegel skoraj 20 milijonov dolarjev. Iz razitejši porast pa je bil lani dosežen pri prodaji na vzhodni trg.

Reprodukcijskega materiala in opreme so v Peku uvozili za 14 milijonov dolarjev, kar pomeni, da so 71 odstotkov z izvozom pridobljenih deviz »vrnil«. 17-odstotno povečanje uvoza je predvsem posledica nakupa opreme, ki so jo plačali se lani namesto prejšnje leto.

V zadnjih treh mesecih so se tržiški čevljariji spopadli s precejšnjimi težavami glede uvoza surovin, zaradi katerih so morali občutno skrčiti proizvodnjo iz poliuretana. Težave so še vedno prisotne. Čeprav uvažajo le tisto, kar doma ne morejo dobiti, so jih zelo prizadela nova merila, ki jim dovoljujejo za uvoz porabiti le 65 odstotkov ustvarjenih deviz. Iz te vsote črpajo tudi devize za nakup domačega reproduksijskega materiala, za katerega so potrebne uvožene surovine. Kako zagotoviti nemoteno proizvodnjo, je osrednje vprašanje, s katerim se spopadajo. Izpadom se najbrž ne bodo mogli docela izogniti. Edina rešitev je še večji izvoz, kar pa bo zaradi dosedanjih skrajnih naporov zelo težko, če ne celo nemogoče.

Poglejmo še glavne podatke o proizvodnji doma. V 136 poslovalnicah po vsej Jugoslaviji je Peko lani prodal 3,78 milijona parov obutve, lastne in dokupljene od drugih tovarn. To je osem odstotkov več kot leta 1979. Kljub uspehu pa ugotavljajo, da je bila cena obutve, na katero je vplivala predvsem visoka podražitev reproduksijskega materiala, bistvena na prepreka za še boljši dosežek.

Ceprav bodo popolni podatki znani šele z zaključnim računom, so v Peku že sešeli, da so lani ustvarili okrog 1,1 milijarde dinarjev dohodka, 40 odstotkov več kot leto poprej in tudi več kot so načrtovali. Stopnja rasti čistega dohodka zaradi izrednega povečanja vseh obveznosti ni tako visoka. Razporeditev za osebne dohodek in skupno porabo bodo dokončno uskladili znotraj temeljnih organizacij po zaključnem računu, za razširitev materialne osnove dela pa jih bo ostalo predvidoma dvakrat več denarja kot leta 1979.

25. seja DRUŽBENO-POLITIČNEGA ZBORA skupštine občine Tržič, sreda, 28. januarja, ob 17. uri v mali sejni sobi skupštine občine

25. seja ZBORA ZDRUŽENEGA DELA skupštine občine Tržič, ponedeljek, 2. februarja, ob 17. uri v veliki sejni sobi skupštine občine

24. seja ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI skupštine občine Tržič, ponedeljek, 2. februarja, ob 17. uri v mali sejni sobi skupštine občine

Dnevni red

Po ugotovitvi sklepnosti bodo delegati razpravljali o zapiskih zadnjih sej in o uresničevanju sklepa, zatem pa bodo obravnavali:

- osnutek resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Tržič v letu 1981
- uskladitev statuta občine Tržič z osnutki amandmajev k ustavi SR Slovenije
- predlog odloka o določitvi prispevnih stopenj za uresničevanje programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, komunalne dejavnosti, požarne varnosti in stanovanjske dejavnosti v občini Tržič od 1. do 31. 12. 1981
- predlog odloka o pravicah in dolžnostih občinskih organov na področju družbene kontrole cen in o skupnosti za cene občine Tržič
- osnutek odloka o proračunu občine Tržič za leto 1981
- osnutek programov sredstev in skladov skupštine občine Tržič za leto 1981
- informacija o oblikovanju občinskih blagovnih rezerv
- poročilo o pristopu k družbenemu dogovoru o uresničevanju kadrovskih politik v občini Tržič
- volitve in imenovanja
- odgovori na delegatska vprašanja ter predlogi in vprašanja delegatov Zbor zdržanega dela in zbor krajevnih skupnosti pa bosta razpravljala še o
- poročilo odbora za uporabo sredstev samoprispevka

Obveznosti naj veljajo za vse

Konec preteklega leta je tržičko zdržano delo sklepal o planskih dokumentih občinskih interesnih skupnosti, na osnovi katerih bo v tem srednjeročnem obdobju zbiralo denar za reševanje skupnih potreb.

Samoupravne sporazume je prejelo 61 temeljnih in drugih samoupravnih organizacij, ki zaposlujejo 5764 delavcev. Kljub podaljšanemu roku pa jih povod niso sprejeli. Skupština občine je na osnovi republiških zakonov pristojna, da z odlokom predpiše obveznosti za vse vezance.

Če družbena skupnost vsem delovnim ljudem in občanom zagotavlja enak obseg dejavnosti, ki so skupnega pomena, je prav, da veljajo enake prispevne stopnje tudi za tiste, ki samoupravnih sporazumov o temeljnih planov interesnih skupnosti niso sprejeli, tudi za delavce, ki so zaposleni v poslovnih enotah s sedežem zunaj občine Tržič. Tako bi imeli vsi delovni ljudje in občani enakopraven položaj pri uresničevanju pravic in obveznosti na področju otroškega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture, socialnega skrbstva, zdravstva, poslovanja, komunalne dejavnosti, požarne varnosti in stanovanjske dejavnosti.

Izvršni svet skupštine občine Tržič predlaga v spremem odkol o določitvi prispevnih stopenj za uresničevanje programov interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, komunalne, požarnovarnostne in stanovanjske dejavnosti v obdobju od 1. januarja do 31. decembra 1981, leta za zavezance, ki k planskim dokumentom niso pristopili.

Ugotovitveni sklep

Zbri skupštine občine Tržič so julija lani sprejeli družbeni dogovor o uresničevanju kadrovskih politik v občini in obenem tudi sklep, da je treba akcijo za pristop k dogovoru začeti takoj.

Komisija za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o uresničevanju kadrovskih politik v občini Tržič je vsem organizacijam zdržanega dela, samoupravnim organizacijam in skupnostim ter družbenopolitičnim organizacijam poslala pristopne izjave. Do konca novembra jih je podpisala večina udeležencev, po objavi dogovora pa še zamudniki. K družbenemu dogovoru je tako pristopilo 52 podpisnikov, kar pomeni, da ga bodo spoštovali v vseh tržičkih delovnih sredinah.

DOGOVORIMO SE

Krajevne skupnosti dobijo več

Tako kot vsako leto, tudi v začetku letosnjega daje izvršni svet v razpravo osnutek programov sredstev in skladov skupštine občine Tržič. Prva na spisu so sredstva za financiranje negospodarskih investicij. Najbolj značilno zanje je povečanje prispevka združenega dela za naložbe v krajevnih skupnostih, saj naj bi se znesek na zaposlenega delavca s sedanjih 500 dinarjev povečal na 650. Novi vir prihodka predstavlja prenos neporabljenih sredstev za vzdrževanje vojaških objektov, s čimer bo ta račun prenehal.

Če bo predlog izvršnega sveta usvojen, bodo letos krajevne skupnosti za naložbe dobiti 30 odstotkov več denarja oziroma skoraj 1,7 milijona dinarjev, enaka vsota pa je predvidena za izvedbo programa četrtega samoprispevka, če bo referendum uspel. V nasprotnem primeru bo treba med krajevnimi skupnostmi izpeljati usklajevalni postopek. Nerazporejenih ostaja 740.000 dinarjev, ki jih bodo po

dogovoru namenili za geodetske naloge, obnovo dvorane pihalnega orkestra ali za izdelavo urbanističnega načrta tržičke občine.

Drugi sklad predstavlja sredstva za pripravo in komunalno ureditev zemljišč, ki jih skupština občine prenaša na enoto za urejanje stavbnih zemljišč pri komunalni skupnosti. Viri prihodkov so isti, upoštevano pa je 20-odstotno povečanje nadomestila za uporabo stavbne zemljišča.

Sredi letosnjega leta, ko bo potekel tretji občinski samoprispevki, bo nehal obstajati tudi ta sklad. Prenešena sredstva in petmesečni dotok iz osebnih dohodkov zaposlenih bo zadoščal za pokritje vseh obveznosti, tako da prispevki združenega dela ne bo več potreben.

Ostajajo pa sredstva za nacionilizirana gradbena zemljišča, ki pa so, prenesena iz minulega leta, dokaj skromna in bodo uporabljena za odškodnine za moribitni odkup zemljišč.

Cene pod občinskim nadzorom

V skladu z zveznim zakonom o temeljnih sistemih cen in družbeni kontroli cen ter republiškim zakonom o pravicah in dolžnostih organov družbenopolitičnih skupnosti na področju družbene kontrole cen in skupnosti za cene je potrebno letos zagotoviti vse pogoje in sprejeti izvedbene akte, da bodo nove sistemski rešitve čimprej zaživle.

Zakona urejata osnove oblikovanja cen in družbenega nadzora nad njimi. Novost, ki jo prinašata in je

obvezujoča, pa so skupnosti za cene. S tem, ko bodo ustanovljene v vseh občinah, bo konec doslej pretežno administrativnega odločanja o cenah. Nadomestilo ga bo sporazumevanje in dogovarjanje med proizvajalci in porabniki.

Z odkom o pravicah in dolžnostih občinskih organov na področju družbene kontrole cen in o skupnosti za cene občine Tržič opravlja izvršni svet nadzor nad cenami, ki so v pristnosti občin: del dejavnosti industrije in rudarstva, gradbeništva, prometa in zvez, trgovine, gostinstva in turizma, obrti in osebnih storitev, stanovanjska in komunalna dejavnost in urejanje naselja ter prostora, del dejavnosti finančnih, tehničnih in poslovnih storitev, izobraževanja, znanosti, kulture in informacij ter zdravstvenega in socialnega varstva. Izvršni svet skupaj z republiškim in drugimi občinskimi izvršnimi sveti sklepa dogovore o uresničevanju politike cen, obenem pa tudi nadzoruje delo skupnosti za cene in odloča o pritožbah proti njenim odločitvam.

Skupnost za cene, ki ima svojega predsednika in svet, sestavljen po delegatskem principu, bo za svoje delo črpala denar iz občinskega proračuna in nadomestil za storitve, ki jih bo opravljala. Delovne skupnosti ne bo imela. Vsa strokovna dela bo prevzel komite za družbeno planiranje in gospodarstvo skupštine občine Tržič.

Volitve in imenovanja

Davčni zaključni račun ter zaključni račun prispevkov za statutno zavarovanje kmetov mora pregledati in izdelati poročilo komisiji, ki jo imenuje skupština občine. Komisijo naj bi letos sestavljali Janko Ahačič iz Podljubelja, Marica Aljančič in Olga Mešić, obe iz Bistrice.

V delavski svet sestavljene organizacije Gorenjski zdravstveni center Kranj pa naj bi delegati na predlog komisije za volitve in imenovanja imenovali Bojana Balantiča iz Bistrice, delegata zboru zdržanega dela skupštine občine Tržič.

Računi so poravnani

Pri občinski konferenci SZDL je bil konec 1976. leta oblikovan odbor za uporabo sredstev tretjega samoprispevka. Zdaj, ko se njegovo odgovorno delo vse hitreje bliža koncu, delegatom poroča o zbranju in koriščenju denarja za gradnjo družbenih objektov ter naložbe v krajevnih skupnostih v minulem letu.

Poročilo pravi, da je bilo že v devetih mesecih zbrane 90 odstotkov za celo leto načrtovane vsote, in to predvsem zaradi poravnavanja starih »dolgov« po družbenem dogovoru, ki so ga podpisala tržičke organizacije zdržanega dela, razen Metalke in TZE Tržič.

Večino lani zbranega denarja je odbor namenil za dom upokojencev, ki je stal točno 64.411.590 dinarjev. Odprtost ostaja le vprašanje ureditve Pavlinovega vrta. Drugi večji porabnik sredstev tretjega občinskega samoprispevka so bile krajevne skupnosti. Za njihove naložbe je bila lani na skupščini sprejeta valorizacija v višini skoraj 20 odstotkov.

Zakaj dva delegata

Delegacija osnovnih šol je v razpravi o predlogih za imenovanje delegatov v svete osnovnih šol na decembrski seji zborna zdržanega dela vprašala, zakaj imenuje skupština v svet osnovne šole heroja Bračiča in osnovne šole Kokrškega odreda po enega delegata, v svet osnovne šole heroja Grajzerja po dva.

Odgovor je pripravila kadrovsko službo občine Tržič, ki pojasnjuje, da je svet posamezne šole sestavljen na osnovi njenega statuta. Statut osnovne šole heroja Grajzerja določa, da skupština v njen svet imenuje dva delegata, medtem ko se prvi dve šoli »zadovoljujeta« z enim.

Umirjena gospodarska rast

Izvršni svet daje v obravnavo osnutek resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine v letu 1981

Gospodarski tokovi v svetu in doma, težave v preskrbi z načrtom, s surovinami in z reproducijskimi materiali bodo letos močno vplivali tudi na razvoj tržičke občine, saj bo stopnja gospodarske rasti predvidoma nižja od povprečno načrtovane in to srednjeročno obdobje.

Ob upoštevanju prizadevanj za ustalitev gospodarstva letos družbeni proizvod ne bo dosegel triodstotne rasti, medtem ko bo vrednostno v primerjavi z lanskim večji za dobrih 22 odstotkov. Osnutek resolucije o uresničevanju družbenega plana tržičke občine za letos postavlja tudi ostre meje glede vseh oblik porabe.

Tako bodo sredstva za osebne dohodke naraščala, povprečju za pet odstotkov počasnejše od dohodka, s čimer bodo ohranili njihovo realno raven iz preteklega leta, sredstva za skupno porabo, razen za invalidsko pokojninsko zavarovanje, ter starostno zavarovanje kmetov, bodo rasta za deset odstotkov počasnejše, sredstva za splošno porabo pa za 15 odstotkov počasnejše od dohodka.

Za skupne potrebe na področju družbenih dejavnosti bodo letos v tržički občini porabili 206,5 milijona dinarjev, in to izključno za redno dejavnost.

Od naložb je v programu zajeta le obnova planinskih domov v višini 982.000 dinarjev, medtem ko bodo okrog 9 milijonov dinarjev za izgradnjo naprav za ogrevanje letnega kopališča, in obnovo kulturnih spomenikov in pripravljala dela za obnovu osnovne šole heroja Grajzerja zbirali na osnovi sprejetega družbenega dogovora o financiranju gradnje družbenih objektov.

Posebno zanimiv je osnutek resolucije v poglavjih, ki govorijo o razvoju zdržanega dela. Zaposljanje, na primer, bo niti od enoletnega generacijskega prirastka, medtem ko bo dočelo obstalo v delovnih skupnostih organov družbenopolitične skupnosti, v banki, samoupravnih interesnih skupnostih in delovnih skupnostih skupnih služb v proizvodnih temeljnih organizacijah.

Lani se je tržička industrija zelo dejavno vključila v prizadevanje za povečanju izvoza. Dosegla je tako dobre rezultate, da je bilo težko bistveno presegla, četudi si bo z iskanjem novejih možnosti in novih prodajnih poti prizadevala. Veliko napovedov pa jo čaka tudi pri krčenju uvoza, katerega delež v izvozu je presegel 70 odstotkov.

Gospodarske naložbe bodo v primerjavi z minulim letom večje ob upoštevanju razvojnega programa Lepenke, ki ima prednostnih kriterijih in stopnji pripravljenosti najboljšo osvojo za uresničitev.

Predsedniki največ štiri leta

V javni razpravi je osnutek amandmajev k ustavi socialistične republike Slovenije. Dopolnitev ustava pa obvezuje tudi občine, da v svojih statutih primerno dogradijo določbe, ki bodo omogočile dosledne uveljavljane načel kolektivnega dela, odločanja in odgovornosti.

Spremembe 164. in 166. člena statuta občine Tržič pomenijo statutarno ureditev trajanja mandata funkcionarjev skupštine občine v mejah, ki jih določa osnutek amandma II k republiški ustavi.

Komisija za pripravo sprememb in dopolnitve statuta je preučila vse možne variante in predlagala, naj bi mandatna doba predsednika v podpredsednika občinske skupštine ter predsednikov zborov občinske skupštine Tržič trajala dve leti s tem, da so lahko ponovno izvoljeni. Komisija namreč meni, da bi s krajšim mandatom teže našli primerne kadrovskе rešitve, zagotovili kontinuiteto v

Lani se je tržička industrija zelo uspešno vključila v prizadevanje večji izvoz, tako da bo letos kljub iskanju notranjih možnosti in prodajnih poti ugodne rezultate težko bistveno presegla. Najeve je gospodarstvu spet prinesla tovarna Peko, ki je izvozila kar 42 stotkov celotne proizvodnje.

DOGOVORIMO SE

Vse šole pod eno streho

V novem šolskem centru, ki mora zaživeti jeseni, naj bodo združene vse usmeritve srednjega izobraževanja – Poklicna lesna šola nasprotuje takšni organizaciji

Novi center usmerjenega izobraževanja, ki mora zaživeti z novim šolskim letom, je treba organizacijsko povezati tako, kot je bilo zamišljeno ob snovanju programa usmerjenega izobraževanja, so poudarili na seji komiteja občinske konference ZKS Škofja Loka, ki je bila pretekli četrtek. Hkrati je treba organizirano centra pospešiti, očenili pa so tudi, da se samoupravni organi posameznih šol premalo

vključujejo v priprave organizacije centra.

Leta 1976, ko so se začele razprave o usmerjenem izobraževanju, je bila v skofjeloški občini sprejeta usmeritev, da morajo srednje šole izobraževati takšne kadre, kakršne združeno delo v občini potrebuje, za kvaliteten pouk pa je potrebno zagotoviti primerne prostorske in druge gmotne zmogljivosti.

Obe nalogi sta bili dobro opravljeni. V novem šolskem letu bodo

v 1. razred vpisali 7 lesarskih oddelkov, 4 oddelke strojno-kovinarških usmeritev, 3 oddelke družboslovno-jezikovne usmeritve in 2 oddelke cestno-prometne usmeritve. Zagotovljene so tudi prostorske možnosti za izvajanje teh programov in bivalni pogoji za učence, ki se bodo vključili v šolanje v Škofji Loki in so doma v drugih krajih. Avgusta bo namreč hkrati s centrom odprt tudi nov dijaški dom.

Vzgojnoizobraževalni programi vseh usmeritev so v 1. in 2. razredu enaki, razen osnov tehnike in proizvodnje, zato bodo morali v učni proces vključiti vse razpoložljive kadre.

Vzdrževanje novo zgrajenih objektov, učne tehnologije in opreme bo znatno dražje kot v sedanjih učnih razmerah. Zato je najbolj sprejemljiv predlog, da je bodoči center ena delovna organizacija s temeljnimi organizacijami – vsaka usmeritev bi bila organizirana v lastni temeljni organizaciji. Enako tudi dijaški dom in športna hala. Na ta način bi z druževanjem sredstev za amortizacijo in vzdrževanje, z druževanjem kadrov, knjižnice in učne tehnologije, najbolj smotreno gospodarili in kvalitetno usposabljali.

Takšni organizaciji pa nasprotuje kolektiv poklicne lesne šole, češ, da so se v posebni izobraževalni skupnosti lesarstva dogovorili, da bo srednja šola lesarske usmeritev v Škofji Loki samostojna delovna organizacija. Učne in bivalne prostore naj bi v novem centru in dijaškem domu le pogodbeno najema-

li. Ker se novo šolsko leto hitro bliža in ne kaže računati, da bo dovolj zgodaj, če bo vse za prehod na usmerjeno izobraževanje pripravljeno septembra, z organizacijo centra ne kaže več odlašati. Dogovoriti se je treba čimprej in to v skladu s sprejetimi usmeritvami, so poudarili na komiteju.

L. Bogataj

Akcija Nič nas ne sme presenetiti v Radovljici občini

Temeljita ocena priprav

RADOVLJICA – Sekretariat koordinacijskega odbora za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri občinski konferenci Socialistične zveze v Radovljici, ki skrbi za uresničitev tokratne akcije Nič nas ne sme presenetiti v občini, je na zadnjih dveh sejah posvetil pozornost oceni dosedanjih priprav na akcijo v združenem delu in krajevnih skupnostih. Kot je ugotovil, nosilci priprav še vedno nimajo povsod izdelanih lastnih programov, ponekod pa jih niso uskladili med seboj; še posebno ne s programi teritorialne obrambe, armade in milice.

Sestavljaci programov pri njihovem oblikovanju očitno niso uspeli pridobiti za sodelovanje za pomoč zadolžene strokovne sodelavce, saj je vsebina izdelanih programov prešlošna. Obravnava predvsem posamezne stopnje priprav, manj pa je usmeritev za praktično izvedbo akcije. Koordinacijski odbori v krajevnih skupnostih in združenem delu ob tem kot poseben problem navajajo nezagotovljene vire financiranja in materialne oskrbe za izpolnitve akcije. To je po eni strani posledica slabega dogovarjanja, po drugi pa odraz pomanjkljive kadrovsko sestave odborov. V krajevnih skupnostih, ki bi morale med pripravami stalno sodelovati z delovnimi organizacijami in samoupravnimi interesnimi skupnostmi na svojem področju, namreč niso zagotovili frontne zastopanosti članstva v odborih in drugih telesih. To pa bi omogočilo učinkovitejše družbenopolitično aktivnost, še zlasti pri usposabljanju občanov in seznanjanju z njihovimi nalogami.

Kot je sekretariat med drugim ocenil, so za seznanjenost delovnih ljudi in občanov s pripravami na ak-

cijo v vseh okoljih sredstva javnega obveščanja, razen jeseniškega radija, doslej premoško storila. Svoje vloge prav tako niso odigrali krajevni in ulični odbori Socialistične zveze pa hišni sveti. Znano tudi ni, kakšne so razmere na področju požarne varnosti v stanovanjskih naseljih.

Za odpravo teh in drugih pomankljivosti v pripravah na akcijo, ki bo dosegla svoj vrh marca in aprila, je sekretariat predložil, naj vsa odgovorna telesa Socialistične zveze in Zvezde sindikatov ocenijo dosedjanje priprave ter se zavzamejo za odpravljanje napak. Predsedstvu občinske konference Socialistične zveze pa je sekretariat dal pobudo za sklic seminarja, na katerem bi vse nosilce priprav podrobno seznanili z njihovo odgovornostjo in nalogami v akciji Nič nas ne sme presenetiti.

J. Rolo

Poudarki

iz referata Mitja Ribičiča na nedavni programske seji republike konference SZDL o aktivnostih socialistične zveze v preteklem letu. Mitja Ribičič je celovito ocenil dejavnost socialistične zveze in orisal njeno dejavnost na številnih področjih in med drugim spregovoril tudi o splošni kulturni situaciji v svetu in pri nas. Iz njegovega referata povzemamo nekaj poudarkov.

• Mogoče se nikoli ni bila kulturna situacija v Evropi tako zapletena kot zdaj, ko se stoletje bliža koncu. Zavedati se moramo, da je bilo to stoletje silnih družbenih premikov, oktobra, jugoslovenske in drugih socialističnih revolucij, znanstvenih odkritij in tehničnega napredka, umetnost pa se je trudila, da bi dosegla ali celo presegla te dosegke. Zato je popolnoma spremenila svoj obraz. Nova poezija je postala vse bolj vase zaprta umetnost, problemi pisanja in novih metod so kmalu postali važnejši od besedila ali vsebine romanopisja, gledališče se je izražalo vse bolj v groteski, absurdnih situacijah in v skrajnem pesimizmu, likovna umetnost se je izražala v najrazličnejših abstraktostih, glasba je iskalala nove glasovne oblike, arhitektura, balet, kiparstvo in razvoj uporabnih umetnosti so se tudi razvijale v revolucionarnih zamahih.

• Vsa ta nova pota umetnosti so se pri nas začrtala skoraj istočasno kot drugod po Evropi in svetu. Tudi pri nas danes prisotujemo hitremu menjaju antavtardnih izrazov umetnosti, eksperimentiranje često postaja enakovredna sestavina programov osrednjih kulturnih institucij, v upodabljajoči umetnosti ali glasbi, na primer, je na pohodu vrsta raznih stilov in šol, pod vplivom znanstvene in tehnološke revolucije segajo umetniki v vesolje ali se spuščajo v mikrosvet, čeprav je stvarnost že začela izganjati abstractnost. Umetnost se ponovno vraca k človeku, človečnosti.

• K tej situaciji pa imamo seveda tudi vrsto pripomb. Razvil se je ekstremni individualizem, razvil se je kič, in sicer do take mere, kot ga še nikdar ni bilo v naši kulturi, skupaj s starimi licencami smo uvažali tudi pornografijo. Vse te in druge negativne pojave, ki so v kvar naši kulturi, smo razvijali pod izrazitim vplivom lastnih slabosti in zunanjih modnih, zapadnih tokov, kjer je kulturna atmosfera kljub čedljave močnejšim tendencem evrokommunizma izrazito potrošniška, trgovska. V tem, da so nekateri umetniki besede, odra, glasbe ali

čopiča bolj omamljeni od tujine, kot pa od domačih inspiracij, vidimo hud padec pravih ustvarjalnih moči.

• Slovenskemu filmu ne posvečamo dovolj skrbi. Želimo, da bi bili slovenski filmi ne samo po tehnični strani na dostojni višini, kar v glavnem so, pač pa, da bi bili tudi po vsebinsko umetniški strani na ravni veličine revolucionarne preobrazbe slovenske in jugoslovenske družbe, kar v glavnem niso. Zakaj nismo dovolj usposobili programskega sesta ali dramaturškega oddelka Viba filma in zakaj dovolimo, da ima glavni filmski projekt v rokah nezrela skupina neizkušenih mladih ljudi.

• Zaščita naše kulturne dediščine sodi med izjemno pomembna dejanja. Skrajni čas je namreč, da zaščitimo našo pokrajino, ki sodi med najlepše v Evropi, da zaščitimo našo kmečko arhitekturo, ki jo še zmeraj mrzlično uničujemo, ker ne znamo najti med žlahostjo starine in modernimi potrebami življenja.

• Ko govorimo o varovanju kulturne dediščine, ne moremo mimo pačenja naših klasičnih tekstop v gledališču, ki jih nekateri režiserji pačijo v imenu svojih avantgardističnih tendenc v umetnosti.

• Ce kakšen režiser sodi, da je Cankar slab pisatelj, da ga mora preurejati in popravljati, naj se podpiše kot avtor predstave.

• Bitka za lep jezik je v današnjih družbenih presnjavljajih dolg, se pravi stalen proces. Skrb za slovenščino se mora začeti v šolah, nadaljevati na vseh področjih našega političnega in gospodarskega razvoja, čisto posebna skrb pa mora razvoju slovenščine veljati na področju kulture.

• Gledate nove revije smo v razpravah, polemikah, člankov, očnah in intervencijah ugotovili dve liniji, ki sta prisotni v boju za novo revijo. Prva si želi samo novo revijo. Tem pretežno ni moč ugovarjati in je zamisel o taki reviji tudi dobivala podporo pri večini kulturnih ustvarjalcev pri nas. V zahtevi po novi reviji pa se pojavlja tudi druga tendenca – ustvariti sredstvo za politični boj proti naši samoupravni demokraciji. Take tendenze, da bi kulturo organizirali kot samostojno politično opozicijo dejavnost, so v naši samoupravni družbi smešne. Zakaj slehernemu slovenskemu razumniku bi moral biti samo po sebi razumlivo, da je del samoupravne slovenske skupnosti in da ima do nje iste dolžnosti kot politiki in kot vsi drugi, kakor ima tudi iste pravice.

Gasparijeva slovenska kmečka motivika, ki ji Lado Krmeč doda marsikaj iz zakladov svoje domišljije, mu je najpogosteje vodilo pri rezbarskem spodbiranju s hrastovim lesom. – Foto: F. Perdan

Zapisan kulturi

Zivljenje, vtkano v kulturo, slikarstvo in oder; široko srce, preddano umetnosti in mladim, zraven pa zvrhana mera optimizma, dobre volje, vitalnosti, zdravora, zumske kritičnosti, trme in ključovalnosti. To je Lado Krmeč, 68 let star in skoraj prav toliko časa z dletom in čopičem v roki, s srcem pa na amaterskem oderu.

Že v letih ljudske šole je rezljal jaslice, njegov učitelj Franc Stele je poskrbel, da je za vsako umetelno izdelano ovčko dobil po dinar ali dva. Taisti učitelj mu je stal ob strani tudi na njegovih poti gledališkega igralca in rezilera, a na oder ga je postavil že oče, vnet kulturnik in vodja »Sokola«. Stele, ki je v svojem varovancu zaslutil dar boginje Talije, ga je popeljal tudi na radio, postavil ga je na oder Drame, kjer je štirinajstletni Lado duhovito odigral Krjavla, »kako je hudiča na pol presekalo«. Bil je Severjeva generacija, pa verjetno nič manj obetavan, pa mu je nesrečno naključje iz mladosti, ki mu je iznakanilo obraz, preprečilo profesionalno igralsko pot.

Izučil se je za krojača, potem pa je potoval za delom »širom sveta«. Kjer je le bil oder, je igral, z odrom pa se je nenehno prepletala tudi njegova ljubezen do slikarstva. Motive iz življenja je izražal v oljnih podobah, na platno je prenašal vedre in žalostne utrinke iz okolja. V Preddvoru je prisel kot »furmanc« na žago. Tam je tudi začel rezljati podobe, ki jih je prej lovil v čopič. Nastajali so mnogi religiozni simboli, ornamenti, pa motivi narave, s katero se je vse skozi čutil močno povezanega. Tik pred vojno je že tudi reziral, »satirično igro »Štrelmundski župan« si je prislužil tudi politično preganjanje. V Preddvoru so ga aretirali in poslali v Begunje, od tod na Ljubljajo, pa na Gestapo v Celovec, ponovno v Begunje in slednjem 1942. v Dachau. Strahone, ki jih je tam preživel, bi mu bržkone zlomile voljo, da ni bilo slik in rezbarij, ki jih je delal, opazujoc življenje okrog sebe. Risbe zapornikov, stražnih stolpov in bodečih žic so se prepletale z verskimi simboli, podobami trpečih Kristusov, pa nepogrešljivimi motivi iz narave tam onkraj bodečih žic. Slišal je prenekatero spodbudno besedo svojih sotropinov, nekoč se je ob njem ustavil tudi znan slikar, ki mu je dejal: »Če kdajkoli prideš ven iz te strahote, mlat si še, pojdi v šole, kjer bo lahko izkoristil svoje slikarske darove!«

Dachau je preživel, a v šole ni šel. V Preddvoru, kamor se je vrnil, je našel razdejan oder, kulisnik, ljudi, vajene dolgoletne bogate kulturne tradicije, pa v pričakovanju... In tako je najprej zrasel oder, potem pa so na njem uprizarjali veseloligre, prepevali kuplete in zabavali od vojne in trpljenje zgarano občinstvo. Pred doma narejenimi kulisami – tako je zdaj Lado izkoristil svoje slikarske talente – so zaigrali »Gospodski kmetijos« – rezljal in slikal za prijatelje, celo čez ocean k slovenskim izseljencem so našli pot njegovi slovenski motivi. Se na druge načine je bogatil svoje duhovno življenje, pel je v zboru, bral – v taborišču je prebral tudi Hitlerjev Mein Kampf – in pisal spomine na težka štiri leta vojne okupacije. Zdaj, ko si nalača že sedmi križ, še vedno neutrudnen bogati zaklade v sebi, prenaša pa jih tudi na mlado generacijo, ki ji vzgaja ljubezen do lepega in usmerja na Talijino pot.

D. Žlebir

Dragan Janković

LJUBLJANA – V soboto, 24. januarja zvečer, je nenašoma umrl direktor Mednarodnega festivala športnih in turističnih filmov v Kranju, novinar in cineast Dragan Janković. Leta 1968 se je na pobudo Komiteja za šport in turizem ICSPE pri UNESCU formiral kranjski festival, ki mu je nadvzoreno prisadjevanje njegovega direktorja Dragana Jankovića dajalo svojevrsten pečat. V več kot desetletje dolgem obdobju si je mednarodni festival športnih in turističnih filmov tudi po Jankovičevi zaslugi pridobil v filmskem svetu ugled in pozornost. Z domala enako zavetostjo kot je vodil kranjski festival, je navezoval in vodil tudi filmske stike na mednarodni ravni, tako da je organiziral predstavitve slovenske in jugoslovenske umetnosti po svetu, kot je tudi pripravil srečanja s tuto kinematografi na domačih tleh.

Tomo Križnar

1

Z MOPEDOM PO JUŽNI AMERIKI

Tomasov 90-kubični motor še vedno čopi na pomoču. Prtljago znosim v kabino. Oskubljen in osamljen je videti. Cisto zgubljen je med ogromnimi železji vozila za prevoz kontejnerjev. Kaj te čaka, revez!

Ponoči me je vrglo iz postelje. V kabini je bilo hladno, okno je kot nora kobia butalo ob steno, omarje so jecale... Na obali so mrzlo mežikale lučke. Valjali smo se proč. Mir leže iz teme. Postelja je bila mehka kot že dolgo ne.

Prevozili smo Gibraltar. Iz meglig obzorja, obsijanega s toplim soncem, se pokažejo obrisi španske obale, potem tudi afriške. Maroko. Nekoč sem se čez to ožino vračal trdno odločen, da se nikdar več ne podam na potovanje. Pa sem spet tu. Stara utrdba Trafalgarška še vedno straži na samozavestni skali, ki so ji Angleži prevrtali droboj in jo nasršili s kanoni. Dvoje ostrih bojnih letal preleti skale, kjer se edino na evropski celini potikajo opice. Nekaj ladij hiti prečno po kanalu, druge gredo proti nam ali z nami, ven na Atlantski ocean. Okus slovesa. Adijo stara čipkasta dama evropska. Naj živi novi svet.

Že celo popoldne se mi zdi, da slišim nekakšno glasbo. Ko grem pogledat na hodnik, vedno znova ugotovim, da to nisq tranzistorji mornarjev. Presluhi so posledica tišine in enakomernega brnenja strojev. Uho je še vajeno hitrih in močnih obremenitev mesta.

Noč je. Skozi temo na stežaj odprteta okna zlovesče piha. Groza, ves sem prepoten. Kakšne sanje! Vsi strahovi, ki se jih lahko zmisli moja nora glava. Kače, prepadi, fašisti, stare prevečene ljubezni. Že dneve in dneve ista ponavljajoča se slika. Odprtina kabine se dviga do neskončnih višin kodraste modrine, potem se spusti čez stene belih oblakov do meje, kjer se objemata zrak in voda. Guncamo se. Stene potrepežljivo škrpljejo, včasih zaropotajo po tleh knjige z mize, iz stranišča zoprno prisrmdri. Čakam na slabost v želodcu... Sonce je zašlo. Tako fantastično mirno in lepo... Pri večerji smo vsi blaženi. Vulgarne klevtvice so nekam pobegnile.

Ni muhe ni komarja; čisto sami smo sredi ogromne vode pod vedno bolj svetlim soncem. Kako debel, grob in neroden je pulover. Prvi ptič. Nizko nad vodo. Ribič bo. Karibsko morje. Odnosi med posadko se sprostijo. S premca opazim nekaj ladij. Skupaj se pomikamo proti zahodu.

Pijem viski. Na ladji se ga dobi po 3 dollarje. Zasenčim luč. Potegnem se vase, premišljujem... Brezvetre! Vedno je tako, ko odpotujem, ko sem opravil z nečim, z nečim, z novim pa se nisem začel. Potem grem na stranišče, in kot tolkokrat, pogledam skozi okno. Uf, luči. Panama. Zasidramo se. Kljub temi je vse na nogah. Ob bok ladje butne leseni čoln. Tuji ljudje, tuje kričanje, klevtice... Na krov potegnejo zaboje cigaret, viskija. Ženske mahajo z rokami. Kakšne mrhe. Mornarji obupano dihajo po palubi. Samo uro časa imamo, potem počasi odjamramo v lijak med obema zemljama. Ladje s pokvarljivim tovorom imajo prednost.

Smrdi ali diši, meni diši. Po dveh tednih slanega zraka, prvič vonjam nekaj podobnega kot za Savo, po zelenju, po blatu, po brencijih, pravzaprav bolj po komarih. Ko se pomikamo skozi medlo osvetljen kanal, se iz mračne džungle oglasi skrivnostno brenčanje, črkjanje, tuk-tukanje. Trohnoba, vročina, pobitost... Počastno.

Tiki ocean nas pričaka pust. Nebo je sivo, voda temna, vidljivost slaba, valovi še bolj podavljenci. Med posadko v podpalubju šumi. Čez 24 ur bodo prišle na krov ženske. Pleskarji govore o južnoameriški marihuanici; malo pred Panamo jim jo je zmanjkalo.

Ne morem verjeti, da je mimo celih 16 dni na

morju. Vse rezervne dele motorja zvijem v plastiko. Prtljago znosim na krov in čakam.

Prve ptice, ribiški čolni, tam čisto ravna in tanka, peščena žalostna obala. Razločim pomol, nekaj ljudi, ki se zbirajo, kamor nas nese, galebi se vrte v vetru pod modro svetlobo med razmaknjeniimi oblaki... Ropotanje verig... Pristali smo hitro in strogo natancno, kot z avtobusom. Manta, drugo veče pristaneče Ekvadorja.

Okus novega sveta

Zelo temna noč je, cesta je rahlo napeta, ozka, luknjasta, motor brni zdaj zdravo; zmrznj je bil v hladilniku za banane. Skozi bambusove stene koč na kolih pod orjaškimi drevesi se ob siju petrolejki vidi prav vse, kar počno notri ljudje. Nobenega televizorja, matere pestujejo vekajoče otroki, možje slone na oknih. Pozno je že, pa se ne morem ustaviti. Vse dni na visokem morju sem čakal na tale pravi dan. Više gor v samoti ugasnem ropotanje in poslušam... vonjam... čutim. Bogastvo! Enkrat v življenju je treba na daljše potovanje z ladjo. Šele ko se izkraš, občutiš, kako pestra je kopna zemlja.

Potem se za ovinkom odpre jezero luči. Za električnimi drogovci se spustim navzdol. Lesene hiše, široki listi bananovcev, med električne žice stisnjene kokosove palme... Otroci se pode z železnicami kolesi, velika temna podgana skoči čez cesto, zasmrdi po pomijah in starih drekih, v ušesa butne kričava glasba. Na plazzi... oh, na plazi vrvi in šumi praznično oblečenih. Vse gostilne, restavracije in bari so odprti.

Pod rdečimi lučmi se po plesiču sred ulice majeo piji obrazzi. Nekaj jih blebata, sloneč za plotom. Ženske! Oblecene so v oprijeta dolga krila, bluze z globokimi izrezimi, s torbicami in svojimi širokimi pasovi izgledajo rahlo zastarel, vendar z dolgimi črnimi lasmi, zdravo poljtoj in živimi očmi, vsak hip pripravljenimi na spogledovanje, delujejo sila zapeljivo. Visoko dvignjenih glav se sprehajajo po korzu po dve, po štiri, držec se pod pazduho. Južnoameriške kraljice. Pred kinom je gneča. Čez ulico je razpet napis John Travolta v Vročici... Za njegovo naivno narisano podobo na propagandnem panoju otroci prizigajo petarde in jih mečejo v dolgo vrsto čakajočih, da puha smrdljivih eksplozij dviga krila zgodaj zrelih smrek. Nihče se ne razburja. Tudi spokojni starčki z galantnimi brčicami na stopnišču stare, v španskem kolonialnem stilu zidane cerkve, ne. Branjeve čepe pri stojnicah, debele babure v trgovinah se naslanjajo na pulte.

Ivan Jan: Kokrški odred

10

Zato pa je vedel, da je aretiran Janez Habe-Metod. V Ljubljano pa so bile tudi usmerjene želje gestapovskega vodstva z Bleda: prodor do CK KPS in do glavnega partizanskega poveljstva.

Gestapovec Druschke je bil prepričan, da bo omehčal tudi Janeza Habeta-Metoda, kot mu je bilo naročeno, da se imenuje. Ne bo prvi, ne zadnji, ki mu bo spregorovil. Druschke je že od decembra dosegal uspeh za uspehom.

In tako se je pričela mučna, a nadvse junaska pot pokrajinskega partizanskega sekretarja Metoda. Ko so odpovedali Druschkejevi potmočniki in od Metoda niso mogli zvesteti niti za njegovo pravo ime, kaj šele za kaj drugega, se ga je loteval Druschke sam. S pogostimi mučenji, ki so trajala tudi po več ur, so razbitega, okrvavljenega in tudi nezavestnega sekretarja Metoda nazaj v bunker večkrat prinesli ali privlekli v odelki.

In če so poslej s krvavimi zasljevanji v odeji odnašali tudi kakega drugega mučenca, so zaporniki šepetal: »Spet so nesli Metoda!«

A Dolinšek, ki je vseskozi skušal tudi pogostiti, ni klonil. Povedal jim ni drugega kot to, da je Metod. In zato je ta mučen in okovan »Metod« postal simbol junastva in odpornosti.

Enkrat pa ga je hudo pretepel celo nesrečni Guck, gestapovski uradnik v begunjski jetnišnici. Zanj je bilo znano, da z jetniki lepo postopa in da jim skuša lajsati tripljenje, zato je bilo to tembolj čudno. Guck je bil tisti, ki je tako kot gestapovski ekonom Pertsch večkrat poskrbel, običajno prek dr. Janeza Šarca iz Radovljice, za sporocila posameznim zaupnim ljudem in organizacijam OF zunaj zaprov, kako se kdo drži pri zasljevanjih, kdo in koga izdaja.**

Njegovo obnašanje in reagiranje na Guckovo ponudbo bo še jasnejše, če opisemo

samo še eno njegovo epizodo, ki pa je bila najhujša, najbolj pošastna. Zgodilo se je 20 dni po njegovi aretaciji. Ko so odpovedale prav vse gestapovske metode, so tudi Dolinška 31. marca 1942, ko so v Dragi ustrelili 29 talcev, večinoma njegovih sodelavcev iz Kranja, Stražiča in Škofje Loke, odbrali za streljanje. Gestapovci so se obnašali tako, kot da bodo ustrelili tudi njega in kot da bo on trideseti. Dolinšek je o tem povedal avtorju, da so jih tisti in 30 zvezanih rok odpeljali v Drago in jih zvrstili ob veliki jami:

»Ob njej je stalo pet stebrov, na njih pa vrvi. Nasproti se je postavilo 15 esesovcev. Ko so na stebre privezali prve tri (streljali so le po tri naenkrat), so ti že začeli vpititi, naj pozdravijo svojcev in podobno.

Potem so začeli streljati, jaz pa sem vse to moral gledati. Desetkrat... Niso mi dali miru. Nemo sem gledal to pobijanje, vendar me tovariši niso izdali... Nemci pa so streljali kar naprej. Pobili so vse kranjski partizanski komite, celo vrsto sekretarjev... Zadnjega okrožnega sekretarja Lucijana Seljaka, ki se je po strahovitemu mučenju delal zmešanega, nadalje Janeza Poljanca, člana tega komiteja, Bogomira Aljančiča, člana okrožnega odbora OF, Janeza Žerovnika, Franca Pfajfarja, sekretarja celice v Škofji Loki, ki je imel že bližu 50 let, in še veliko znancev.

Ko bi moral priti na vrsto še jaz, me je na mesto streljov spet zadebelo vprašanje, kdo sem. Naj vendar to povem, če že zaradi drugega ne, vsaj zaradi tega, da bodo lahko napisali, koga so ustrelili.

A tudi ob mrtvih tovariših nisem klonil!«

Tedaj so ubili tudi Janeza Pipana, sekretarja celice iz Senčurja, in Janeza Zlateta iz Vogelj.

Naslednji dan so veliki rdeči plakati z Rössenerjevim podpisom prinesli imena devet-

indvajsetih ustreljenih, trideseti pa naj bi bil Tone Dolinšek-Metod. Toda njemu je bila namenjena drugačna usoda.

Kurirko Darinko Močnik, ki jo je gestapo namentevno spustil, so člani PK zasliševali prvič že tedaj, ko sekretar Tone Dolinšek še ni bil aretiran. Z njim so se pogovarjali vso noč, vendar niso mogli zvedeti, kaj in koliko je povedala. Rekla pa je, da je imela za seboj »rep.«

Med spanjem ujeti Tone Dolinšek-Metod, sekretar PK KPS za Gorenjsko, je bil še v zaporih vedno v okovih. Med esesovcema pred celicami begunjskih zaporov. Na Dolinškovi nogah in rokah je okovje dobro vidno.

Pohod na Stol drugač

Odbor za pohod na Stol pripravlja 16. zisko spominsko manifestacijo v Karavanki – Priporočilo gorskih reševalcev za spomembo smeri pohoda – Večja skrb za vostnost udeležencev

GRS pri Planinski zvezi Slovenije je posledica nekaterih težav z nediscipliniranošči udeležencev, s katerimi se je namreč prav zato prve nesreči, lani tudi ena smrtna. Vzponu na vrh, kakor priporočenci, se sicer ne kaže poti odpovedati, so menili na sestankih sklenili, da bo mogoče le v organizacijah skupinah po deset ljudi z vsemi načini. Za večjo varnost udeležencev pohoda bodo vsa nevarnejša dela na poti zavarovali z dodatnimi skupinami, za boljši reševalci bodo skrbele večje skupini skupin, gorskih reševalcev in milicij.

Sveda, odslej ne bodo vsemili vliči vzpona na vrh! Otroci, ki so opremljeni in manj izkušeni poti po planinah podlom. Tod bo potekal pohod na udeležence, če bodo vremenske mere slabe, v vsakem primeru bosta obe smeri pohoda veljala udeležbo.

Do prihodnje seje bo odbor pravil podrobno spored letoskih pohodov. Z vsebinom sporeda bo ninska društva seznanila Planinsko zvezo Slovenije. Vse druge bo obvestili o podrobnosti prek stava javnega obveščanja. J. Ra

Dejavnost gorenjskih šoferjev in avtomehanikov

Sprejet letošnji delovni program

Kranj – Pretekli tened so v Kranju zbrali predstavniki organizacij Zveze šoferjev in avtomehanikov z Bleda, Jesenic, Tržiča, Žirov, Škofje Loke in Kranja, ki skupno združujejo že skoraj 800 članov ali 100 več kot lani. Glavni namen sestanka je bila poživitev dela organizacije šoferjev in avtomehanikov, utrditev sodelovanja med podružnicami oziroma društv ter dogovor o letošnjem skupnem delovnem programu. Letošnja dejavnost je dobro in celovito zastavljena, velika pozornost pa velja izobraževanju članov, preventivnemu in vzgojnemu delu ter vključevanju v družbenopolitično življenje sredin, kjer društva delujejo. Dejavnost se odvija na amaterski osnovi, kar terja od aktivistov in članov obilo truda poleg zahtevnih dolžnosti na delovnem mestu.

Gorenjske organizacije Zveze šoferjev in avtomehanikov so se dogovorile, da bo v mesecih do maja veljala posebna skrb seznanjanju članov z novim zakonom o cestnem prometu in njegovi varnosti. Predavanja bodo organizirana v vseh krajih, kjer deluje Zveza šoferjev in avtomehanikov, poznana pod kratico ZSAM. Člani se prav tako

pripravljajo na občne zbore, ki so bo 30. januarja, tržiški deževni, blejski pa 7. februarja, vendar je tudi način proslavljanja 13. julija, dneva ZSAM. Oblikuje posebna komisija za organizacijsko tekmovanje, ki bo vidoma 11. julija v Kranju. Ijevalo se bo sodelovanje z organizacijo šoferjev in avtomehanikov, utrditev sodelovanja med podružnicami oziroma društv ter dogovor o letošnjem skupnem delovnem programu. Letošnja dejavnost je dobro in celovito zastavljena, velika pozornost pa velja izobraževanju članov, preventivnemu in vzgojnemu delu ter vključevanju v družbenopolitično življenje sredin, kjer društva delujejo. Dejavnost se odvija na amaterski osnovi, kar terja od aktivistov in članov obilo truda poleg zahtevnih dolžnosti na delovnem mestu.

Organizacije Zveze šoferjev in avtomehanikov, so poudarili, da je v sodelovanju z občino, sestanku, se želi povezati s svetimi za preventivno vzgojo v cestnem prometu in rodniimi organi in organizacijami, prav tako pa tudi z organizacijo ZSDL. Organizacija je začela s tem, da je bila občina sodelovala v sodelovanju z francosko pokrajino Alzacija, kjer je organizacija izredna na dobro organizirana, zato medsebojno sodelovala. Nastali sta prav skupno, sedaj pa so člani ugleda, da je bolje osnovati dve samostojne organizacije.

Organizacije Zveze šoferjev in avtomehanikov, so poudarili, da je v sodelovanju z občino, sestanku, se želi povezati s svetimi za preventivno vzgojo v cestnem prometu in rodniimi organi in organizacijami, prav tako pa tudi z organizacijo ZSDL. Organizacija je začela s tem, da je bila občina sodelovala v sodelovanju z francosko pokrajino Alzacija, kjer je organizacija izredna na dobro organizirana, zato medsebojno sodelovala. Nastali sta prav skupno, sedaj pa so člani ugleda, da je bolje osnovati dve samostojne organizacije.

Organizacije Zveze šoferjev in avtomehanikov, so poudarili, da je v sodelovanju z občino, sestanku, se želi povezati s svetimi za preventivno vzgojo v cestnem prometu in rodniimi organi in organizacijami, prav tako pa tudi z organizacijo ZSDL. Organizacija je začela s tem, da je bila občina sodelovala v sodelovanju z francosko pokrajino Alzacija, kjer je organizacija izredna na dobro organizirana, zato medsebojno sodelovala. Nastali sta prav skupno, sedaj pa so člani ugleda, da je bolje osnovati dve samostojne organizacije.

Organizacije Zveze šoferjev in avtomehanikov, so poudarili, da je v sodelovanju z občino, sestanku, se želi povezati s svetimi za preventivno vzgojo v cestnem prometu in rodniimi organi in organizacijami, prav tako pa tudi z organizac

Kdo je krivec?

V glasiliu občinske konference ZSMS Škofja Loka lahko preberemo zanimiv prispevek o novi športni dvorani na Podnu, oziroma o zamakanju skozi komaj zgrajeno streho. »Najprej se je pojavila lužica na enem koncu dvorane,« piše Anami Leben. »Ko sem bila tam naslednjič, je bilo lužic še več. Ko pa so med našo uro telovadbe po dvorani telovadile tudi čistilke s krpami v rokah, je bilo jasno, da voda teče skozi streho. Še bolj čudno je, da zamaka tudi tedaj, ko sploh ni dežja. Razloženo je bilo, da je to zato, ker se vlaga nabira na ohljeni strehi.«

Naj bo kakorkoli, naj so vedra zaradi dežja ali zaradi vlage na streh, mi ne moremo telovaditi, razen, če bi se šli štafetni tek v nastavljanju veder ali s krpami v rokah!«

Prispevek je sicer kratek, ponovno pa opozarja, da bi bilo treba pri projektiranju tako dragih objektov marsikaj spremeniti. Oziroma, takšnih projektov ne bi smeli sprejemati, saj imamo že dosti slabih izkušenj z najrazličnejšimi ravnimi strehami, ki so se že zdavnaj izkazale za neprimerne v našem alpskem podnebju. K temu pa v zadnjem času dodajamo še neustrezne materiale in potem, namesto za dejavnost krajevne skupnosti trošijo denar za popravilo projektantskih, gradbeniških in ne nazadnje tudi svojih napak zaradi slabe odločitve.

L. B.

Ho-ruk! pa je bil fičko ljubljanske registracije na glavni kamniški ulici premaknjen v stran. Pozabljivi voznik ga je pustil ob cesti, ne da bi pomislil, da bo komunalcem napot. — Foto: M. Volčjak

ZLATI JUBILEJ DRINOVČEVIH IZ STRAHINJA — Prisrčno, kot se za takšne priložnosti spodobi, sta v prvi polovici januarja proslavila 50. obletnico skupnega življenja Antonija in Jaka Drinovec iz Strahinja. Mama Antonija, rojena 7. junija 1908 na Cegelnici, in oče Jaka, rojen 29. julija leta 1905 v Strahinju, sta še vedno pod vtisom tega jubileja. Lepo ga je bilo prostoviti med osmimi otroki in vnuki, čeprav se v domači hiši pogosto srečujejo, pa je vendarle srečanje ob takšnem jubileju staršev najlepše. Zdravje spremila Drinovčeva jubilanta. Mama, ki je večino svojega življenja namenila šivalnemu stroju, še vedno rada požene njegovo kolo, sicer pa je njen veselje vrt. Prav tako oče, zidar po poklicu, čeprav je pred desetimi leti nenadoma ohromelost prizadela njegovo desno stran. Njegova volja je močnejša in redno vsak dan, če je le mogoče, postori kaj okrog domačije. Ko pobrskata po letih skupnega življenja, so bila najtežja zadnja leta vojne. Oče je bil partizan, mama pa je doma sama skrbela za sedem otrok. Nikdar ni potožila, da ne bodo zmogli, ampak so čakali in upali, da se vrne oče. Dolgo je bilo čakanje do septembra 1945, ko je bila družina spet popolna. Drinovčevim iz Strahinja ob jubileju tudi naše čestitke! (jk) — Foto: J. Košnjek

Delovni radioamaterji

Radioamaterstvo je ena množičnih dejavnosti, ki navdušuje mlade in starejše ljubitelje te vrste

aktivnosti. Tudi med škofjeloško mladino je ta aktivnost precej razširjena, saj se že od leta 1973 zbira na loškem gradu več kot 30 radioamaterjev. Njihova glavna naloga je razširjanje tehnične kulture med mladimi. Tu so tudi najbolj aktivni, saj so pred kratkim organizirali kar dva tečaja.

En tečaj poteka na osnovni šoli, drugi pa je tečaj za operatorke. V klubu pa se tudi redno usposablajo operatorji za potrebe SLO in DS. Vedno radioamaterski klub tudi pomaga loškemu AMD pri organizaciji rally tekom.

Če bi pogledali v njihove arhive, bi našli zapiske tudi o tem, kolikokrat najdejo zvezze z amaterji drugih držav in celin. Tako se pogosto sporazumevajo s prijatelji iz Japonske, Brazilije, Nove Zelandije, Južne Afrike in drugod.

Svoje znanje so že preizkusili na raznih tekmovanjih doma in v tujini. Osvojili so že vrsto diplom in priznanj. Eden največjih uspehov je 6. mesto na tekmovanju jugoslovanskih radioamaterskih postaj, na katerem je sodelovalo več kot 150 tekmovalev.

Njihova največja želja je, da bi lahko posodobili naprave, saj sedaj pride na 30 članov le ena radijska postaja. Ker zanimanje mladih za to vrsto ljubiteljske dejavnosti načršča, postaja problem premalo radijskih postaj, vse bolj pereč.

Črtomir Zorec

POMENKI OB SAVI DOLINKI O NEKATERIH KRAJIH JESENISKE OBČINE

(60. zapis)

Za ravnino na levem bregu Save, med Žirovnico in Begunjami, je med prebivalstvom teh krajev že od davnina udomačeno ime — Dežela. Torej smo, ko hodimo od Rodin proti vasem na zahodu (Smokuč, Doslovče, Brezniča, Vrba, Zabreznica, Selo in Žirovnica) v Deželi, podobno kot smo bili od Jesenic ob Savi proti zahodu — v Dolini. To so stara poimenovanja nekaterih delov Gorenjske — ne smejo iti v pozablj. Posebno ob misli, da utegnejo ti ostanki jezikovne starosvetnosti utonuti v poplavki takih tujih spakadranc, kot je n.pr. »regija«.

VILLA RUSTICA

V prejšnjem zapisu sem kar preveč mimogrede omenil izjemno rodinsko znamenitost — ostanke temeljev stare kmečke hiše še iz rimskih časov.

Seveda bi moral kaj več povedati — saj je namen teh zapisov tudi opozarjanje na krajevne posebnosti, na dragocena zgodovinska in kulturna pričevanja. — Brž se opravljim: zdaj že skoraj dva meseca sneg pokriva ravnico v Ključeh (ledinski ime) pod Rodinami in tako tudi kamnite temelje antične podeželske hiše — v arheološkem izrazovlju »ville rustica«, kar bi dobesedno lahko ponašili s »kmečkim dvorcem« ali »boljšo hišo sredi vrta«; odtod tudi ime za mestne in predmestne »vile«.

No, kd bo sneg skopnел, bom lahko k temu zapisu dodal fotografijo te rodinske znamenitosti in njene izmere. — Za zdaj povem le to, da so naši arheologi pred leti temelje odkrili izpod kamnitega grušča ter ugotovili, da je imela hiša kar tri bivalne prostore in da so v kotu osrednje »sobe« našli več značilnih rimskih predmetov, ki so bili v rabi v prvi polovici 2. stoletja naše ere. Ti predmeti so bili naslednji: lončevina, nasta vrča (za vodo, vino ali olje), keramična oljenka z likom Pegaza, bronasta zapestnica in bojni nož (iz latenske, t. j. iz mlajše železne dobe, v Evropi zadnjih pet stoletij pred našo erou) z ohranjениm koščenim ročajem. Sredi drugega (severnega) prostora so pri izkopavanju odkrili ostanke skrčenega skeleta kakih 50 let starega moškega.

Tudi opis Layerjeve freske na Homovi hiši in slikovni prikaz starodavnega ročnega žaganja plošč pri sosedovih moram odložiti za kdaj drugič. Čas me preganja, vreme pa ovira — a hiteti moram v Smokuč, četudi bi rad še ostal na Rodinah, tako zanimivi starci vasi z »izgubljeni« prafaro ...

Rojstna hiša
(z videnia spominsko ploščo) Toma Zupana v Smokuču
(p. d. pri Novaku).

TOMA ZUPANA SMOKUC

S početku oznako skušam povedati, da je vasic med Rodinami in Doslovčami v krog znamenitih gorenjskih krajev stopila predvsem zaradi zaslужnega Prešernovega genealoga (rodoslovec) in narodnoobrambega delavca domaćina monsiniorja Toma Zupana, nazadnje »vlastelina« na Okroglem pri Kranju. Le-tega je s svojo poslednjo voljo podaril najbolj nesrečno prizadetim našim soldudem — slepim. Zato preberemo na plošči, vzdiani v pročelje gradiča na Okroglem:

Tu je živel v letih 1904–1937 Tomo Zupan, Prešernov rodoslovec, prijatelj mladine, dobrotnik slepih.

Na pročelju Zupanove rojstne hiše, v Smokuču, ki se ji po domače pravi »pri Novakovih«, je vzdiana druga spominska plošča z vklesanim napisom:

Tu se je rodil 21. decembra 1839 mag. Tomo Zupan, neutrušten raziskovalec Prešernovega rodu in življenja.

Preden o častiljivem narodnjaku Zupanu (nekaj časa se je po Levstikovi željal podpisoval kot »Zupan«) še kaj več povem, se moram ustaviti ob nenavadni situaciji: ob cesti pod gorami, ki meri v zračni črti komaj dobre štiri kilometre, se je vzrtilo kar sedem veljavnih vasi (Rodine, Smokuč, Doslovče, Brezniča, Zabreznica, Selo in Žirovnica), od katereh Smokuč izstopa prav zaradi svoje »statike«: pred 100 leti je imel natanko toliko prebivalcev, kot jih ima danes! Ni se povečal ne pomajšal! 230 prebivalcev prej, tudi zdaj le toliko! Medtem so se vse prejle naštete vasi pod gorami v tenu poslednjih sto let številčno bolj ali manj okrepile:

Rodine od 87 na 165, Doslovče od 107 na 124, Brezniča od 139 do 354, Selo od 81 na 216 in Žirovnica od 175 na 573. Tudi bližnja Vrba je »zasla« od 101 na 231 današnjih prebivalcev. Prav tako Breg, ki tudi sodi v našo »Deželo«, se je »okrepil« od prejšnjih 83 na 294 današnjih stalnih domaćinov. — Le zakaj je le Smokuč izjema v tej vesplošni rasti?

Ko pa je Smokuč vendar tako prijetna gručasto oblikovana vas v prisotni zavetni legi na podnožju (resda bolj plazovitega) Smokučkega vrha (1113 m). Nekaj hiš imajo Smokučani tudi v bregu na Pečeh, preko katerih vodi v višini 878 m kolovoz v dolino Završnico.

Močan izvir nad Smokučem oskrbuje z dobro vodo kar več vasic v »Deželi«.

Riše: Jelko Peternej

Priredba: M. Zrinski

Josip Jurčič

JURIJ KOZJAK

112. Tako je bilo v stiškem samostanu, ko je prispelo v deželo drugo sporočilo, ki je povzročilo, da so vso pozabili na Marka in zaprtega cigana. Slovenske dežele si še niso opomogle, ko je Turak ponovno prihrumel v naše kraje. V tem času je bolj ko kdajkoli veljalo pravilo »spomagaj si sam in Bog ti bo pomagal«, zakaj redne vojske ni bilo, da bi se postavila nasproti divjem sovražniku. Po gorah so gorele grmade in naznajale, da se bliža sovražnik. Vsa dežela je bila en sam velik vojaški tabor.

113. Leta 1475 so Turki v najlepšem poletju udarili na južno Štajersko. Vodil jih je Ahmed paša. Bilo jih je 12000 mož, večinoma konjenikov in precej janičarjev. Glavar koroške dežele Jurij Šenk je v naglici zbral nekaj vojakov po vseh treh deželah, da bi zadrževal Turke, dokler se ne zbere velika vojska, ki bi zmogla postaviti se Turkom iz oči v oči. Tudi Peter Kozjak bi moral s svojimi hlapci pomagati Šenkemu, toda neljuba mu je bila že misel smrt. Tudi Slave si ni upal pridobiti.

114. Domovine tak človek tako ne more ljubiti toliko, da bi opasal meč zanjo, posebno še, če že svojega bližnjega in tistega, ki je iste krvi z njim, ne ljubi... Tako je torej prevzel stiške in kojaške hlapce pod svoje poveljstvo Petrov sorodnik, Ludvik Kozjak. V samostanu pa so popravljali poškodovano obzidje, prinašali s pristave žive in kajti privreli so kakor ploha in izginili, ko so naropali dovolj in se do sitega napasli v krvi nedolžnih.

Svetovni alpski pokal

Bojan Križaj naredil nemogoče!

WENGEN, 25. JANUARJA — Zakaj sem bil v prvi vožnji tako počasen, sem vprašal na cilju Toma Vojnica. »Odgovoril mi je, da tekmovalec, ki na proggi ne naredi napake, ne more biti hiter.«

Izjemen uspeh Borisa Strela

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupnem seštevku svetovnega pokala na vodilnem mestu. Hkrati so to zmago je to tudi njegova sedeminpetdeseta zmaga v svetovnem pokalu.

Izjemen uspeh je za jugoslovansko smučanje dosegel tudi Ločan Boris Strel, ki je skupaj z Avstrijevo Orlainskym na izrednem drugem mestu. K uspehu Borisa Strela je svoje dodal še Jože Kuralt, ki je enajsti. Jugoslovani so že v prvem nastopu dokazali, da so v odlični formi. Po tem prvem nastopu je bil Strel drugi. Kuralt osmi, Križaj deveti in Fransko sedemnajsti. Žal pa je Bojan Križaj v drugem nastopu po odličnem vmesnem času tik pred ciljem naredil napako in moral je odnehati. Ista usoda pa je doletela tudi Franka. In to na istem mestu kot lani. Vseeno smo lahko z današnjim izklopikom Jugoslovanov zadovoljni, saj smo ponovno dokazali, da smo med najboljšimi na svetu. Izkrene čestitke vsem.

Neuradni vrstni red — 1. Stenmark (Švedska) 2:45,00, 2. Strel (Jugoslavija) in Orlainsky (Avstrija) 2:46,70, 4. Lüthy (Švica) 2:46,71, 5. Halsnes (Norveška) 2:46,75, ... 11. Kuralt (Jugoslavija) 2:48,15. — dh

Te besede sem imel še vedno v učesih pred startom drugega nastopa. Pred menoj pa je Luxemburščak Girardelli iz prvega mesta izrinil z odličnim časom vodilnega Stenmarka. Zakaj tudi meni ne bi uspel? Tako je po veliki zmagi in izredni vožnji v drugem nastopu dejal zmagovalce wengenskega slaloma Bojan Križaj. Bojanu je uspela fantastična vožnja v drugem nastopu!

Tekko smo pričakovali današnji slalomski nastop za svetovni pokal. Vsi smo še bili pod vtisom padca Bojana Križaja na kitzbuhškem smuku. Ali je Bojan odpravil psihične in fizične posledice tega padca? Kako bodo smučali ostali naši? Vsi, ki računajo na letošnje vožnike v svetovnem pokalu, niso med tednom podivali. Tako kot naši so se pripravljali naprej za drugo polovico nastopov v smuku, slalomu in veleslalomu. Do konca letošnjega svetovnega pokala je namreč še dva meseca. Naši Strel, Kuralt, Cerkovnik in Franko so takoj iz Kitzbuhla odšli na trening v Adelboden, Križaj je po padcu za dva dni odšel na počitki domov, že v sredo pa se je priključil našim v Adelbodenu in začel trenirati.

Wengensko slalomische je bilo spet odlično pripravljeno, kot se za najstarejšo alpsko prireditve spodobi. Proga je bila trda in ledena. To je ob lepem vremenu slalomu dajalo še poseben ton.

Vodstvo po uvodni prvi vožnji je prevzel prvi favorit Stenmark. Presenečenje tudi v Wegenu v tem prvem nastopu niso izostala, saj je s startno številko dvaindvajseti prišel na drugo mesto Nöckler. Vrstai red do desetege mesta je bil naslednji: Stenmark, Nöckler, S. Mahre, Gros, Žirov, Halsnes, Frommelt, Girardelli, De Chiesa in Križaj. Razlike med prvimi in petnajstimi so bile minimalne. Od naših je dobro vozil tudi Franko, ki je bil petindvajseti. Strel in Cerkovnik sta morala odnehati, med-

tem ko je Jože Kuralt tokrat vozil nekoliko zadrljano in bil še le petintrideseti.

Razplet za končnega zmagovalca je bil negotov kot še nikoli dolej. Od prve peterice v drugem nastopu je odpadel le Bruno Nockler. Stenmark je z majhnimi napakami prevzel vodstvo in se na cilju še veselil zmage. Imel je najboljši čas! Toda ni vedel, da ima na startu še tekmeca, ki sta ga sposobna prehiteti in izriniti s prvega mesta.

Za presenečenje je prvi poskrbel sedemnajstipoljetni Avstrijec, ki vozil za Luxemburg, Mariš Garadelli. Z odlično vožnjo je dosegel najboljši čas in prevzel vodstvo. Toda le za kratek čas. Deseti je bil na startu lanskki zmagovalec Wengen Jugoslovan Bojan Križaj. Nas najboljši smučar se je silovito pognal s starta. Idealno je ujal smučino, in brez napake in hitro izpeljal najtežji del proga tako hitro, da je bil že vmesni čas neverjeten! Enako borbeno in hitro je Bojan izpeljal tudi drugi del, čeprav ga je v vertikalni nekoliko zaneslo. Ujal se je, mojstrsko izpeljal tudi to napako in na koncu dosegel najboljši čas in svojo drugo zmago odkar nastopa v svetovnem pokalu! To je že štiriinštirideseta uvrstitev Križaja med najboljše, ki osvajajo točke v svetovnem pokalu. Lepo uvrstitev je dosegel tudi Jure Franko, saj je bil dvanajstvajsti, Jože Kuralt pa je napravil napako in odstopil!

Rezultati — 1. Križaj (Jugoslavija) 1:34,27, 2. Girardelli (Jugoslavija) 1:34,69, 3. Stenmark (Švedska) 1:34,87, 4. Žirov (S2) 1:35,23, 6. De Chiesa (Italija) 1:35,29, 6. Orlainsky (Avstrija) 1:35,31, 7. S. Mahre (ZDA) in Strand (Švedska) oba 1:35,41, 9. Frommelt (Liechtenstein) 1:35,46, 10. Halsnes (Norveška) 1:35,50, 11. P. Mahre (ZDA) 1:35,76, 12. Gaspor 1:35,80, 13. Gubiser (oba Švica) 1:35,91, 14. Gros (Italija) 1:35,93, 15. Kaiwa (Japonaka) 1:36,04, 22. Franko (Jugoslavija) 1:37,32. — D. Humer

Deveto evropsko prvenstvo v alpskem smučanju

Evropski mladinski upi na Starem vrhu

SKOFJA LOKA — Starovrška smučišča so pripravljena na deveto mladinsko evropsko prvenstvo v alpskem smučanju. Od 26. januarja do 1. februarja se bodo evropski in drugi mladi alpski upi na teh progah potegovali za letošnje evropske naslove v smuku, veleslalomu in slalomu. Organizator SK Alpetour iz Škofje Loke se je pod pokroviteljstvom IMP iz Ljubljane potrudil, da bo deveto evropsko mladinsko prvenstvo na dobroj ravni. Organizacijski odbor vodi Janez Šter, na celju časnega odbora pa je Stane Dolanc.

V času evropskega prvenstva bo na starovrških smučiščih nastopilo nad stopetdeset mladih evropskih alpskih nad. Na startu bodo alpinke in alpinci Jugoslavije, Švedske, ZRN, SZ, Norveške, Francije, Velike Britanije, Avstrije, Liechtensteina, Finske, Švicer, Italije, Bolgarije, CSSR, Monaka, Poljske, svojo prijavo so poslali tudi Kanadčani, organizatorji pa pričakujejo prijave še nekaj držav.

Izbrana je tudi že naša moška in ženska vrsta, ki bo skušala izkoristiti domač teren in doseči dobre uvrstitev. Kaj lahko se zgodi, da bodo jugoslovanski tekmovalci in tekmovalke posegli po evropskih naslovih in dosegli tisto kar sta leta 1975 Bojan Križaj in leta 1977

Boris Strel. V letu 1975 je bil Tržičan Križaj mladinski evropski prvak v slalomu, dve leti pozneje pa je Ločan Strel v Kranjski gori osvojil prvo mesto v veleslalomu. Za naše barve bodo med fantovili Čišman, Dolinšek, Graščič, Jemc, Klakotter, Knific, Lavtičar, Oblik, Petermel, Petrovič, Planinc, Šarabon in Podboj, pri tem skupaj pa Jermanova, Blažičeva, Ravnikarjeva, Mačeva in Potencanova.

Organizatorji SK Alpetour v četrtki, 29. januarja, v športni dvorani na Podnu pripravijo za vas nastopajoče in vse ljubitelje smučanja slovesno otvoritev devetega evropskega prvenstva. Slovesna otvoritev bo ob 18. uri. Na tej slovesni otvoritvi bodo sodelovali godba na pihali in oktet Cvetko Golar iz Škofje Loke, leska folklorna skupina z gorenjskimi pleci in tamburaški orkester Bisernica iz Rateč. Prepričani smo, da bodo Ločani dobro napolnili dvorano na Podnu.

D. Humer

320 tekmovalcev na »Smuku karavanških kurirjev«

Na pristavi v Javoriškem rovnu je bil v nedeljo, 18. januarja tradicionalni, tokrat že 26. »Smuk karavanških kurirjev« v spomin 51 padlim kurirjem med NOB v Karavankah. Ta spominskošportna prireditve je bila tudi letos zelo močna, saj je letos skupaj nastopilo 320 tekmovalcev, med njimi ekipa učencev osnovnih šol z Gorenjsko, ekipa teritorialne obrambe, ZRSV borčevskih organizacij, JLA, grančarjev, mladincev, civilne zaščite, milice, in carine. Tokrat je imel smuk tudi mednarodno obležje, saj so nastopili tudi mladinci slovenske gimnazije iz Celovca.

Tekmovalci so bili rasporejeni v posamezne skupine, tekmovali pa so na dveh progah, na latiji progi »Kurir in težji Borec«. Najboljši tekmovalci v posameznih skupinah so na razglasitvi prejeli medalje, ekipi pa pokale. Učenci osnovnih šol so ekipno tekmovali za prehodni pokal »Kip borca«, ki ga je letos osvojila ekipa osnovne šole Heroja Bratčiča Bistrice pri Tržiču. Pred razglasitvijo rezultatov je zbrane tekmovalce v številne druge, ki so se zbrali na partizanski pristavi, pozdravili predsednik organizacijskega komiteja Franc Treven. Med gosti so bili številni predstavniki družbenopolitičnih organizacij jesenške občine, zbrani pa so v svoji sredini pozdravili tudi generala JLA Joža Otočnika.

REZULTATI: MLADINKE: 1. Planinc Marija (Jesenice) 2:38,86; 2. Stalc Toneka (Zeleniki) 3:10,11; 3. CLANICE 1. Tolar Marinka (Zeleniki) 2:04,96; 2. Miklavčič Jana (Idrija) 2:09,16; 3. Rev Barbka (Jesenice) 2:10,76; MLADINI: 1. Bernik Rudi (Zeleniki) 2:10,87; 2. Jeram Edi (Idrija) 2:11,74; 3. Meglič Marko (Tržič) 2:14,21; STAREJSI MLADINCI: 1. Kos Boris (Tržič) 1:58,00; 2. Dragičevič Goran (Tržič) 2:13,86; 3. Fortuna Drago (Idrija) 2:19,53; CLANI: 1. Česen Drago (Tržič) 1:43,32; 2. Klinar Mirko (Jesenice) 1:46,32; 3. Neme Jože (Tržič) 1:47,12; STAREJSI ČLANI: 1. Debeljak Viko (Zeleniki) 1:56,56; 2. Meglič Jože (Tržič) 1:59,07; 3. Česen Milan (Tržič) 2:08,51; — D. Humer

Medklubske sankaške tekme v Idriji

Prizadovni člani sankaškega kluba Idrija so v nedeljo, 18. januarja 1981 organizirali medklubske sankaške tekmovanjini sami na novi, 650 metrov dolgi progi Zagodov vrh-Zagoda. Proga je s 14 zavoji in 14 odstotnim povprečnim padcem zahtevala od tekmovalcev veliko tehničnega znanja in spretnosti.

Tekmovalci se je udeležilo 50 tekmovalcev in tekmovalk z Jesenice, Idrije, Kranja, Tržiča in Zelenikov. Največ uspeha so imeli sankaši Tržiča in Zelenikov, vendar pa so tudi idrijski sankaši dosegli nekaj dobrih uvrstitev.

REZULTATI: MLADINKE: 1. Planinc Marija (Jesenice) 2:38,86; 2. Stalc Toneka (Zeleniki) 3:10,11; 3. CLANICE 1. Tolar Marinka (Zeleniki) 2:04,96; 2. Miklavčič Jana (Idrija) 2:09,16; 3. Rev Barbka (Jesenice) 2:10,76; MLADINI: 1. Bernik Rudi (Zeleniki) 2:10,87; 2. Jeram Edi (Idrija) 2:11,74; 3. Meglič Marko (Tržič) 2:14,21; STAREJSI MLADINCI: 1. Kos Boris (Tržič) 1:58,00; 2. Dragičevič Goran (Tržič) 2:13,86; 3. Fortuna Drago (Idrija) 2:19,53; CLANI: 1. Česen Drago (Tržič) 1:43,32; 2. Klinar Mirko (Jesenice) 1:46,32; 3. Neme Jože (Tržič) 1:47,12; STAREJSI ČLANI: 1. Debeljak Viko (Zeleniki) 1:56,56; 2. Meglič Jože (Tržič) 1:59,07; 3. Česen Milan (Tržič) 2:08,51; — D. Humer

Tekači, vabljeni na Bloški in Trnovski tek!

KRANJ — Zbor učiteljev smučanja in odbor za rekreacijo ZTKO Kranj organizira skupni prevoz iz Kranja za udeležence Bloškega in Trnovskega teka. Prijave sprejemajo v sredo (jutri) in v petek od 17. do 19. ure v pisarni Planinskega društva Kranj na Koroški cesti 27. Pripravek udeležence za prevoz znata 130 dinarjev. Na dan pridelitev so skupni odhod iz Kranja ob 6.15 in pred hotelom Creina! Vabljeni.

NAMIZNI TENIS

ZALOG — V Zalogu je bil II. spominski turnir v namiznem tenisu v spomin na revolucionarja A. Jakhlja. Na njem je so delovalo nad 200 tekmovalcev iz Slovenije. Pri pionirjih so nastopili vsi najboljši. Presenetljivo je zmagal Spelič iz Kočevja. Na odlično drago mesto se je uvrstil Jeraš iz Save, njegov klubski kolega Maček pa je premagal med drugimi reprezentanta Matijaseviča. V odstotnosti najboljših pionirjev pa je z borbeno igro zmagala Zalogarjeva z Jesenice.

S.

SMUČARSKI TEČAJI ZVUTS Kranj organizira v sezoni 1980/81 enotdeneske smučarske tečaje za odrasle. Tečaji bodo od 9. 2. do 13. 2. in od 16. 2. do 21. 2. v Planinskem domu na Krvavcu. Polna cena tečaja je 3.300 din (penzion, karta, tečajnina). Informacije: Koroška 7. telefon 22-823 vsako sredo in petek od 17. do 19. ure.

H. Jelovčan

119

Podbrezje — Smučarska sekcija pri TVD Partizan v Podbrezjah je pomoci kranjskega smučarskega kluba Triglav pripravila tečaj hokeja na smučeh. Voditelj Jernej Jeglič je minuli teden učil osnovne veččin tega privlačnega športa od deset petnajst udeležencev, ki je veččin preizkusila že na nedeljskem krajevnem tekmovalcu v smučarskih tečajih. Na sliki: del udeležencev tečaja med vajo. (S) — S. Saje

Pristno in zavzeto občevanje s sočlovekom

Kranj — Pred koncem leta 1980 so se sestali poverjeniki Društva invalidov Kranj in vodje aktivov invalidov, ustanovljenih v nekaterih delovnih organizacijah, da bi skupaj izpostavili vprašanja, ki so se nabrala med letom, ter nanje odgovorili s skupnimi močmi in izkušnjami.

V žarišču je bil položaj delovnega invalida, ki se je izkristaliziral skozi aktiv. Ta organizacijska oblika se namreč vse bolj uveljavlja, čeprav v mnogih delovnih organizacijah še ni dobila mesta, ki bi ji spriča resnega in družbeno še ne povsem uresničenega položaja invalida prispadajo. Ustanavljati aktive invalidov pa še ni dovolj, da bi se uveljavila zakonska merila, ki urejajo položaj prizadetega človeka z zmanjšano telesno sposobnostjo. Potreben je njegov dejanski vpliv, povezanost z drugimi samoupravnimi in družbenopolitičnimi subjekti. Na to in še na kopico drugih stvari sta opozorila dvi predstavniki delovnih organizacij, kjer je tovrstne pomankanjivosti še kako cutiti.

Franc Ambrožič, predsednik aktiva invalidov v Savi:

»V Savi je 227 registriranih invalidov, vsaj še toliko pa je takih, ki so na delu oboleli, starejši, tisti z zmanjšano delovno sposobnostjo, vendar jim ni priznan status. Naš aktiv je že nekakrat dal pobudo za ocenitev teh brezstatusnih invalidov in za premestitev na primernejša dela. Vendar smo na tem področju še pre malo vplivni, morda deloma tudi zato, ker smo maloštevilni, ker mnogi delovni invalidi ne najdejo poti v svojo organizacijo. Bolj uspešni smo,

Koledar informacij in prireditev

Ob začetku novega leta je sleherni član društva invalidov ob plačilu članarine prejel koledar, ki mu prizočno nudi vse potrebnejše informacije. Obvešča ga o nudjenju socialne pomoči, uradnih urah, članarin ter o rekreativnih in izletniških načrtih od marca do oktobra.

V marcu bo kranjsko društvo proslavljalo mednarodni dan invalidov, aprila bo s svojimi najzvestejšimi privrženci obiskalo Moravske toplice, maja bolnišnico Franjo, sestali pa se bodo tudi težji invalidi Gorenjske. Junija se bodo srečala pobratanca društva Kranja, Maribora in Zvezde paraplegikov Slovenije, pripravili pa bodo tudi izlet v Istarske toplice. V juliju jih čaka Baza 20. v avgustu bodo sli v Logarsko dolino, še številne pa se bodo srečali na skupnem pikniku, oktobra pa bodo krenili do Slovenjgradca.

Usklajena članarina

Koordinacijski odbor društev invalidov Gorenjske je pred koncem lanskega leta sklenil poenotiti članarino v vseh gorenjskih občinah. S prvim januarjem velja za redne člane 30 dinarjev članarine, podporni bodo odsteli poverjeniku 100 dinarjev, za socialno ogrožene pa še naprej ostaja starca cena, 5 dinarjev.

kadar gre za reševanje socialnih vprašanj, kar je rezultat tesnega sodelovanja z našo socialno službo. Močnejši in vplivnejši aktiv bi lahko imel tudi odločilno besedo, kadar bi delovna organizacija zaposlovala invalide. No, prve uspehe na tem področju smo kljub vsemu zabeležili, pomagali smo namreč zaposlitvi sedmajst mladih delavcev, ki se prišli k nam iz osnovne šole Helena Puhar. Sicer pa še obrona pripomba — ni dovolj, če društva aktive invalidov le ustanavljajo in s tem zadostijo formalnim načelom. Potreben jim je dati tudi smernice za delo. Včasih pa je potrebnata kar neposredna pomoč.«

Ciril Rozman, predsednik aktiva invalidov v Planiki:

»Družba bi morala več skrbti kot doslej posvetiti delovnemu invalidu, saj se prav pri njem sprošča največ problemov. V Planiki je 90 invalidov, ki se zatekajo po pomoč, k socialnim službam, sindikatu, kadar gre za kršenje njihovih osnovnih pravic. Obstajajo zelo humani zakoni, ki delovnim organizacijam nalagajo obvezne, da prednostno zaposlijo invalida, da mu nudijo zdravljenje, socialno zaščito, rekreacijo, pa vendar so ti zakoni še bolj ali manj neefektivni. Zatika se že pri samem zaposlovanju, vodje oddelkov so še vedno preveč samovoljni pri odločanju, koga bodo sprejeli na delo, invalida kot manj produktivno delovno silo pa večkrat postavijo v ozadje. Proti kršenju teh načel bi moral nastopiti invalidi s subjektivnimi silami, predvsem Zvezo komunistov, ob strani. Sicer pa se v aktivu trudimo, da bi invalidu delo kar najbolj olajšali — kljub polenom pod noge dajemo pobude za premestitev na druga, invalidovi preostali sposobnosti ustreznejša delovna mesta, za klimatsko zdravljenje, za ponovno ocenitev. Nekateri invalidi pa žal svoj položaj tudi izkorisčajo. Tega seveda ne smemo dopuščati, saj nismo neka privilegirana skupina, pač pa terjamo le pravice, ki nam po zakonu pripadajo.«

V krajevni skupnosti je invalida teže organizirati. Tu so člani društva zlasti tisti, ki so stalno vezani na ortopedski pripomočki, s čemer jim je druženje in dostop do drugih ljudi otežkočen, če ne že onemogočen. Za povezavo teh invalidov z društvo skrbijo poverjeniki, pozrtvalovalni posamezniki, največkrat edini invalidi obiskovalci, katerih moč pa na-

vadno niso kos veliki odgovornosti. Kranjsko društvo se tega dobro zaveda, zato skuša za bazo invalidske organizacije poiskati novih rešitev. S sekcijami, ustanovljenimi v krajevnih skupnostih, kjer se bodo pod isto streho združile številne humanitarne dejavnosti, bodo dopolnili poverjeništva, zagotovili redna srečanja prizadetih oseb in usklajeno reševanje njihovih problemov. Kako pa uspejo poverjeniki prisluhniti težavam svojih varovancev, kako obveščajo in prispevajo k rešitvi nakopičenih težav, pa je povedal kratek razgovor z dvema gostoma decembirskega srečanja.

Anton Tomc, poverjenik v Predvoru:

»Moje poverjeniško področje od Bele preko Preddvora do Bašlja zajema 35 članov. Poverjenik se mora z invalidsko upokojenimi, ki so vezani na dom in odvisni od obiskov, kar precej ukvarjati. Nista dovolj le dva obiska na leto — ko ga obdarujemo in pobremo članarino. Posebno socialno ogrožene — v mojem okolišu jih je osem — je treba večkrat pogledati, prenesti njihove težave društvu in jim pomagati. Še vedno so namreč težave glede sredstev za tujo pomoč in nego, saj nepokretni dobijo že neko socialno podporo, s tem pa so tudi odpravljeni. Nekje je tudi ta le simbolična.«

Ivana Šenk, poverjenica od Planine do Vogelj:

»Tudi jaz imam kar obsežen teren, ki ga včasih kar težko obhoditi, saj moram doma skrbeti še za invalidnega moža. Vendar svoje varovance rada obiščem tudi večkrat. Kajti v teh letih smo se zelo spoprijateljili. Pogosteje obiskujem težje invalide, saj se le-ti zaradi vezanosti na posteljo ali voziček redkeje srečajo z drugimi ljudmi. Prizadetim pa je treba tudi bolj rahločutno prisluhniti, kadar gre za najtežje probleme. Teh pa je veliko: mnogo je invalidov brez statusa, ker jih zdravstvena komisija ne oceni, da bi lahko uveljavili svoje pravice; nekateri pa kljub vsemu izražajo le preprosto potrebo po družbi z drugimi ljudmi. Včasih so se dobivali na družabnih srečanjih, danes pa je takih prilik za razvedrilo invalidov vse manj. Morda bi se dobili poleti na pikniku, kjer pa ne bi smeli pozabiti na tiste, ki so zaradi narave svoje invalidnosti prikrajšani za izlete, srečanja, rekreacijo.«

D. Žlebir

Živahan športni utrip

Pri jeseniškem Društvu invalidov uspešno in prizadetno delajo tudi športniki. Komisija za šport je tudi letosno leto v celoti uresničila zadani program.

Pripravili so več tekmovanj, na katerih so poleg jeseniških invalidov nastopili tudi gostje iz drugih društev na Gorenjskem. Aprila so člani organizirali ekipo tekmovanje v Šahu, tekljanju na asfaltu in streljanju, maju pa v okviru prireditev ob mesecu mladosti tekmovanje v tekljanju na asfaltu. Za poprestitev tekmovalestvo pa so povabili tudi vrsto športnikov iz drugih društev.

Po koledarju Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije je bilo jeseniško društvo tudi organizator dveh tekmovanj v republiškem mestu, in sicer v avgustu tekmovanja v

tekljanju na asfaltu — borbeno partite, v septembru pa republiškega prvenstva invalidov v balinanju. Na omenjenih tekmovanjih so dobre rezultate dosegli tudi domačini, nekateri so se v posameznih panogah uvrstili tudi v republiško prvenstvo.

Anton Grošelj iz grupe C invalidnosti je v tekljanju na asfaltu na republiškem prvenstvu dosegel drugo mesto in si s tem pridobil pravico nastopa na zveznem tekmovanju. Člani komisije za šport pa tudi v prihodnje ne bodo mirovali. Ze v okviru prireditev za Dan republike, 29. novembra, nas nameravajo presestiti s pestrim športnim programom. Pripravljajo namreč prijateljsko tekmovanje v tekljanju na asfaltu, ki je med Jeseničani zelo priljubljeno.

J. Rabic

Strnjena prizadevanja in uspehi

Uspehi še naprej obvezujejo — Delo društev bolj množično približati članstvu — Pod gesmom »Neodvisno življenje« uresničiti prizadevanja za rušenje gradbenih ovir — Več vsebinskega sodelovanja vseh humanitarnih organizacij

Kranj — Ne zgolj rekreativna in socialna dejavnost, ki jo mnogi pogosto očitajo društviom invalidov kot edini in najpomembnejši, tudi druga področja, usodnejšega pomena so obeležila 1980. leto v Društvu invalidov Kranj. Koliko so dosegli na ravni ureditve invalidovega eksistensnega položaja, je pokazala skoraj polletna akcija prezaposlitve 25 invalidov Mladega rodu, kjer se je odrazila tudi integralna povezanost društva s Skupnostjo za zaposlovanje, občinskim sindikalnim svetom, družbenopolitičnimi organizacijami v občini, skupnostjo invalidskega in pokojninskega zavarovanja, predvsem pa organizacijami združenega dela. Društvo je vseskozi posegal tudi v uresničevanje vloge invalidne osebe v združenem delu, kjer so delavci z zmanjšano delovno sposobnostjo ustanovili aktive. Vse leto pa so kontinuirano tekle akcije, ki kratkočasno sicer niso dale rezultatov, a so zapisane v sam vrh, prizadevanj za invalidov boljši jutri.

Stevilni uspehi — po oceni Zveze društev invalidov Slovenije je kranjsko društvo med tistimi, ki so največ dosegla na področjih invalidove socialne rehabilitacije in njegovega vključevanja v samoupravne odnose — pa društvo nalagajo še zahtevnejše naloge v bodoče, saj se bo tako vzdrževala težnja k vzponu vseh začrtanih smernic.

Društvo invalidov, sicer tako fleksibilno in pronicljivo, kadar gre za povezavo z različnimi strokovnimi službami ali samoupravnimi dejavniki, še vedno ni našlo prave poti v druge humanitarne organizacije. Teh je brez števila — opravičeno, kajti praksa kaže, da je dela za vse dovolj — njihovi cilji in interesi so bolj ali manj identični, delo razdrobljeno, organizacijske rešitve pa pogosto neustrezone. Morda bi prav v obdobju stabilizacije veljalo poudariti skupen značaj nekaterih akcij, ki bi na ta način terjale manj sredstev, pa morda nudile več skupnega zadovoljstva.

Eno od gesel mednarodnega leta invalidov je tudi »Neodvisno življenje«. Toda ali bo letošnje leto bolj kot vsa doslej — spomnimo se le gesla izpred let — Mislimo na prizadete, gradimo brez ovir — osvestilo tiste, ki načrtujejo človekovo življenjsko sredino in pri tem pozabljujo na invalida, sicer ne bi bilo v njegovem življenju toliko nepremostljivih gradbenih ovir. Društvo invalidov Kranj je skupaj z drugimi gorenjskimi društvi na te graditelje že spomladi naslovilo »Resolucijo o gradnji brez arhitektonskih ovir«, tovrstna prizadevanja pa imajo tudi sicer kar bogato zgodovino, pa prav malo očitljivih rezultatov. Gesla, ki so prejšnja leta zadevala ob tovrstno problematiko, so šla očitno mimo urbanistov, arhitektov, družbenih delavcev in vrste drugih, ki pri gradnji ne čakajo na soglasje invalidskih organizacij, ki se celo ne odzivajo, kadar bi morali skupaj z invalidi sesti za posvetovalno mizo. Naša najnovejša kulturna stavba, Kulturni dom Ivana Cankarja, sicer je mislila na invalida z vozičkom, a žal le pri zadnjih vratih, tako da se prizadeti zagrenjeno sprašujejo, kašna družbena sramota so, da morajo vstopati pri vhodu za »služinčad«.

Ob vseh vprašanjih, ki jih invalidski organizaciji zastavlja sodobni tempo razvoja, pa je ena od nalog tudi bolj množično delovanje njihovih članov. Precejšnji porast invalidnosti — v kranjskem društву jih je organiziranih kar 1300 — namreč zahteva tudi uresničevanje vseh oblik rehabilitacije, od medicinske do socialne. Slednja pa vključuje vnovično vključitev prizadetega človeka v družbeno okolje, delo, kulturo, rekreacijo... Prav njegova specializirana humanitarna organizacija pa mu vse to nudi skupaj. V prihodnje bo torej nalog skrbeti za slehernega člana in spremljati njegovo vrnitev v delovno in življensko okolje še odgovornejša.

Z dolgim korakom smo krenili v mednarodno leto invalida. Prejšnja leta, ko so bila posvečena otroku in ženski, so uresničitev programov vodile družbenopolitične organizacije in drugi subjekti v občinah, krajevnih skupnostih ter združenem delu. Letos skušajo odriniti nosilno odgovornost na pleča invalidskih organizacij. Le-te se sicer ne bojijo dodatnih nalog in obvez, a ob že omenjenih odrinjenih programih glede gradnje brez ovir ter drugih neuspešnih poskusov angažirati za problem invalida vso skupnost, dvomijo v uspeh. Tako bi namešči kmalu postali edini dejavnik, nosilec in izvajalec programov. Ključno mesto v njih pa bi morali imeti kot pretekla leta družbenopolitični dejavniki občine, društva invalidov pa bi bila aktivno vključena kot element združene kontrole, da bo resnično prišlo do uresničitve zastavljenih načrtov.

D. Žlebir

Rekreativna srečanja pri »Borcu«

Nekdanja športna komisija pri Društvu invalidov Kranj, danes samostojno športno društvo pod uradnim nazivom Društvo za šport in rekreacijo invalidov Kranja, že ves čas vzorno skrbti za rekreativne potrebe kranjskih invalidov. Smučanje, balinanje, kegljanje, plavanje, šah, strelstvo, namizni tenis so discipline, ki športno navdahnje Kranjčane najbolj privlačijo.

Dobrsjana družina invalidov se zbira na balinišču na Zlatem polju. Ta šport je med njimi silno priljubljen, vendar jim prostor velikokrat zasedajo drugi, tako da invalidi mnogokrat ne pridejo na vrsto. Dva ali trije treningi tedensko, ki naj bi bili namenjeni zgolj invalidom, bi zadostovali športni okrepitvi ekipi, ki so sicer dobro pripravljene, tudi za doseganje prvih mest. Vsaj dosedanja tekmovanja v gorenjski ligi, republiški ligi invalidov ter razne prijateljske tekmke s klubami in sosednimi društvi to dokazuje.

Smučarji, čeprav ne čisto običajni — tehnička je prilagojena kategorija invalidnosti — so prav tako že posegli po prvih mestih. Kegljanci, vsestransko priljubljen šport. Dvakrat tedensko imajo njegovi navdušenci možnost izpopolnjevati svojo kegljaško tehniko pri »Triglavu«. Treningi so ob ponedeljkih in sredah. Kegljaci še vedno isčejo športnike, ki bi se jim na treningih in tekmah pridružili, saj bi se le tako okrepljeni lahko znova spopadli z ekipami občinskih liga, na gorenjskih klubskih prvenstvih, v borbenih tekmah klubni na Jesenicah, Škofji Loki in v Radovljici.

Tudi v zimskem bazenu je vsak konec tedna živahno. Preko trideset rednih obiskovalcev sprošča svoje vsakodnevne težave s plavanjem. nekateri se urijo tudi za tekmovanja. Prejšnja leta so redno tekmovali v republiški ligi, lani pa žal niso nastopili. Društvo invalidov Kranj je organiziralo tudi tečaje za neplavalcce, v bazenu hotela Creina jih je uril Jože Zagorec. Mnogi, predvsem starejši, ki se prej niso učili plavanja, so se naučili v rednih petkovih srečanjih, tako da so si po polletnem trudu že upali v zimski bazen. Brezplačna uporaba zimskega bazena bo tudi letos omogočila vsakdanjo rekreacijo invalidov, ki so jim druge oblike športa nedostopne.

V domu borcev so nekoč gojili tudi šah, dandanes pa nimajo prostorov, kjer bi uspeli širše razvijati to miselno igro. Podobne težave s prostorom ima tudi strelska sekcija. Drugače je z izgralcem namiznega tenisa, ki se kar uspešno prebijajo v telovadnicu novne šole Simon Jenko. Tu je moč trenirati tudi atletiko, še bolj pa jo svede razvijajo poleti, na svežem zraku na stadionu.

Jože Zagorec, dolgoletni sodelavec »Borca«, je zadovoljen z udeležbo in rednim sodelovanjem invalidov pri športu in rekreaciji, čeprav možnosti invalida še vedno ne ustrezajo zanimanju. V prihodnje, meni, se bo treba invalidovi rekreaciji posvetiti bolj celovito, družbeno. Invalidu je rekreacija še kako potrebna, ne le kot pomagal k razvijanju telesne kondicije, pač pa tudi kot potrebovanje samega sebe, del socialne rehabilitacije.

D. Z.

emonin kotiček

V Maximarketu še zaloge zimske športne opreme

Letos že 9. veleslalom cicibanov za pokal Maximarketa

Moj letošnji prvi sprehod po Maximarketu je bil namenjen novostim pri ponudbi in zimske sezonski prodaji, ker je letošnja zima še v polnem zamahu. Hkrati pa objavljajem tudi razpis za letošnji veleslalom cicibanov za pokal Maximarketa.

NOV ODDELEK

Že večkrat sem v Emoninih kotičkih poudarjal, da se Trgovska hiša Maximarket prilagaja željam in potrebam kupcev, da bi v njihovi trgovski hiši lahko kupili kar največ različnih izdelkov.

Pred kratkim so na tekstilni etaži v prvem nadstropju, odprli nov oddelk z imenom „Oddelk za oblačila in prosti čas in poklic“. Na zalogi imajo izdelke, ki so jih naročili glede na dosedanje povpraševanje. Izbiro pa bodo dopolnjevali in prilagali vašim potrebam. Zato lahko rečem, da je oddelk še v razvoju kar ponovno kaže na to, da togosti v Maximarketu ne poznajo. Seveda pa boste kupci sami pomagali s svojimi sugestijami dokončno oblikovati izbiro oddelka.

Pa si oglejmo kaj imajo že sedaj na zalogi: bele predpasnike za gostinstvo in gospodinjstvo, vzorčaste predpasnike raznih krojev, domače halje brez rokavov, s kratkimi in dolgimi rokavi v različnih verzijah iz materiala, ki je primeren za tople in hladne dni, moške delovne komplete (hlače in bluza) v modri barvi, enodelni kombinezoni na zadrgo z dolgimi rokavi, hlače z naramnicami s povšanim prsnim in hrbtnim delom, delovne bluze in halje, bele halje za trgovino, laboratorije, zdravstvo in gostinstvo, dolge halje za prosti čas iz lažjih in težjih materialov, frotiraste komplete (hlače in jopiče s kapuco) za prosti čas in trenirke za otroke, ženske in moške, ki so uporabne v prostem času ter trenirke za sprehode in hobije. V kratkem pa bodo imeli na zalogi tudi delovne kape in delovne zaščitne rokavice,

V drugem nadstropju imajo veliko izbiro sanitarno keramike, radiatorjev, električnih bojlerjev, litožleznih kadi in droben inštalacijski material.

Na športnem oddelku imajo še vedno dobro izbiro Elanovih alpskih in tekaških smuči, vezi in zimske športne konfekcije.

Primanjuje pa že nekaterih številki športne obutve. Člani smučarske zveze, ki se izkažejo z izkaznico in kuponi pa imajo 10 % popust.

Ljubitelji jazzovske glasbe se

bodo prav gotovo razveselili nove pošiljke uvoženih plošč, ki jih v Maximarketu v kratkem pričakujejo.

Maximarket pričakuje, da boste tudi letos zvesti bralci Emoninega kotička in seveda tudi redni obiskovalci in kupci. Do prihodnjič lepo pozdravljeni

Vaš JANEZ DOLENJSKI

**BLAGOVNICA MAXIMARKET LJUBLJANA
TRG REVOLUCIJE 1
ZVEZA TELESNOKULTURNIH ORGANIZACIJ
MESTA LJUBLJANE
SERVIS ZA MNOŽIČNE PRIREDITVE**

Razpis

IX. veleslaloma cicibanov za pokal Maximarketa

1. Tekmovanje cicibanov v veleslalomu za pokal Maximarketa bo v organizaciji blagovnice Maximarketa in Zveze telesnokulturnih organizacij mesta Ljubljane in Servisa za množične prireditve. Tekmovanje bo na smučišču Tinkara 28. 2. 1981, s štartom ob 10,00 ur.
2. Pravico nastopa imajo vsi cicibani(ke) rojeni leta:
 - cicibanke rojene 1974 in mlajše
 - cicibanke rojene 1973
 - cicibanke rojene 1972
 - cicibani rojeni 1974 in mlajši
 - cicibani rojeni 1973
 - cicibani rojeni 1972
3. Deklice in dečki tekmujejo vsak na svoji proggi.
4. Proga bo lahka in razločno postavljena.
5. Prijava sprejema blagovnica Maximarket, športni oddelk II. nadstropje do 26. 2. 1981
6. Prijavnica za tekmovanje je 30.-din in se jo poravnava na športnem oddelku s prijavo. Telefonske in pismene prijave se ne sprejemajo.
7. Kategorizirani tekmovalci, ki imajo jugo točke, nimajo pravice nastopa.
8. Pri žrebanju imajo vsi enake pogoje.
9. Žrebanje startnih številk bo v četrtek 26. 2. 1981 v pasaži Maximarketa.
10. Razglasitev rezultatov bo po končanem tekmovanju v hotelu Alpina.
11. Prvo uvrščeni v vsaki kategoriji prejme pokal in diplomo drugo in tretje uvrščeni pa prejme diplomo.
12. V primeru slabih snežnih razmer, si organizator pridržuje pravico tekmovanje prestaviti. Obvestilo o tem bo v dnevnom časopisu in radiu.
13. Pri vplačilu prejme prijavilenc podrobna navodila o tekmovanju.
14. Vse spore rešuje komisija v sestavi:
Kontrec Drago, Virk Janez, Dremelj Peter.

Kovinsko podjetje
Kranj, Šuceva 27

Komisija za delovna razmerja na podlagi predhodnega sklepa objavlja oglas za opravljanje del oziroma nalog za nedoločen čas

1. OPRAVLJANJE KLJUČAVNIČARSKIH DEL
več KV delavcev
2. OPRAVLJANJE MANJ ZAHTEVNIH KLJUČAVNIČARSKIH DEL
več PK delavcev
3. OPRAVLJANJE ENOSTAVNIH KLJUČAVNIČARSKIH DEL
tri NK delavcev
4. ČIŠČENJE PROSTOROV V DO
NK delavka

Kandidati morajo za opravljanje del oziroma nalog poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1.: da imajo končano poklicno šolo ključavničarske smeri;
pod 2.: da imajo nepopolno poklicno šolo oziroma ustrezni tečaj; ali končano osmiletko in eno leto delovnih izkušenj v kovinski stroki.
pod 3. in 4.: da imajo končano osmiletko ali vsaj 6 razredov osmiletke; pod točko 3.: eno leto delovnih izkušenj v kovinski stroki.

Za opravljanje del oziroma nalog je določeno 2-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev dostavijo v 15 dneh po objavi oglasa v časopisu Glas na naslov Kovinsko podjetje Kranj, Šuceva ulica 27.

Kmetijsko živilski kombinat
Kranj, JLA 2

razpisuje na osnovi sklepov Komisij za delovna razmerja naslednja prosta dela oziroma naloge

TOZD AGROMEHANIKA KRAJN

KV strugarja

za opravljanje samostojnih strugarskih del

Posebni pogoj: 3 leta delovnih izkušenj kot samostojni strugar;

KV strojnega ključavnicičarja

za opravljanje samostojnih ključavnicičarskih del

Posebni pogoj: 3 leta delovnih izkušenj kot samostojni ključavnicičar;

KV orodjarja

za opravljanje samostojnih orodjarskih del

Posebni pogoj: 5 let delovnih izkušenj kot samostojni orodjar;

več delavcev

brez poklica za montiranje traktorskih priključkov, možnost priučitve, prednost imajo mlajši delavci.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

ekonomskega tehnika

za kontrolo in odpreno faktur

Posebni pogoj: 1 leto delovnih izkušenj v knjigovodstvu oziroma v avtomatski oblačini podatkov.

Kandidati naj pošljejo pismene prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev Splošno kadrovskemu sektorju KŽK Kranj, C. JLA 2, v 15 dneh po objavi.

RUDNIK URANA

Žirovski vrh v ustanavljanju
Škofja Loka, Šolska 2

Komisija za delovna razmerja objavlja oglas sklenitev delovnega razmerja delavcev za nedoločen čas s polnim delovnim časom za opravljanje naslednjih del in nalog

1. DELA V OBRATOVNEM SKLADIŠČU
1 delavca

2. DELA ČUVAJA
1 delavca

Pogoji:
pod 1.: poklicna šola ali tečaj za skladiščnike, do 5 let delovnih izkušenj, vozniki izpit B kategorije;

pod 2.: končana osnovna šola, vozniki izpit B kategorije, starost do 40 let, prednost imajo kandidati – gasilci, ostali pogoji po zakonu.

Delo je pod točko 1. in 2. izmenško in se opravlja Žirovskem vrhu. Za opravljanje del pa se zahteva uspešno opravljen zdravniški pregled.

Komisija bo obravnavala samo popolne vloge, t.j. z dokazili o izpolnjevanju pogojev.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh od objave na gornji naslov. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po opravljeni izbiri.

KMETIJSKO ŽIVILSKI
KOMBINAT
Kranj
TOZD Kranj

Priporočamo se za sodelovanje!

KMETOVALCI!

Nudimo vam teleta priznanih pasem za nadaljnje pitanje pod ugodnimi pogoji.

Možno je odkupiti telice – prevesnice po prvi telitvi.

Odkup in druge informacije o pitanju dobite v zadrugah: KŽK Kooperacija Radovljica, GKZ Krize, Naklo, Cerknje, Sloga in v KŽK TOZD Kranj. Kranj, tel. št. 27-661.

Delavski svet
ELEKTROTEHNIŠKEGA PODJETJA KRAJN
Koroška 53/c

razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANIZACIJE.

Kandidati morajo imeti poleg splošnih pogojev, določenih z družbenim dogovorom o uveljavljanju kadrovskih politik v občini Kranj, še slednje pogoje:

- visoka ali višja izobrazba elektro, ekonomskie, kučne, pravne ali organizacijske smeri
 - A - program šole za poslovodne kadre pri GZ
 - pasivno znanje enega svetovnih jezikov
 - družbeno politično in moralno neoporečnost
 - sposobnost organiziranja in sposobnost dela z ljudmi
- Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj vloge s kratkim življenjepisom ter dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh objave na naslov Elektrotehniško podjetje Kranj, Koroška cesta 53/c, z oznako »za razpis IPO«.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po poteku roka za sprejemanje prijav.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in starega očeta

FRANCA KRIŽNARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zena Marija in vnukinja Dori!

Kranj, 21. januarja 1981

MALI

OGLASI

telefon
23-341

PRODAM

Prodam dva JOGIJA. Tel. (064) 61-955 600

Prodam italijanski OBRAČALNIK za kosišnico ali zamenjam za lažjo KRAVO, z doplačilom. Puščal 19, Škofja Loka 601

Prodam suha hrastova DRVA. Tenetiše 13, Golnik 602

Prodam PRAŠIČE, težke od 20 do 70 kg. Posavec 16, Podnart 603

Prodam bukova DRVA, v sklaftrah. Stička vas 6, Cerknje 604

Prodam malo rabljeni TRAKTOR TV 18 – Tomo Vinkovič, Mohorič Janko, Zg. Besnica 56 605

Prodam PRAŠIČA. Srednja vas 16, Golnik 606

Prodam 8 mesecev brejo KRAVO. Lahovče 28, Cerknje 607

Prodam lepo TELIČKO simentalko, staro 6 tednov. Lahovče 39, Cerknje 608

Prodam suhe BUTARE in hrushove »PLOHE«. Telefon 49-155 609

Prodam RADIO – STEREO KA-SETOFON. Bohinc, Selca 107, 64227 Selca 610

Ugodno prodam stereo RADIO s KASETOFONOM profi studio 306, 2 x 80 W in ZVOČNIKA hitachi, 80 W. Nadišar Milan, Bistrica 88, Tržič 611

Prodam 50 kg FILOŽA. Lahovče 37, Cerknje 612

Prodam 480-litrsko HLADILNO SKRINJO gorenje. Rupar Marjan, Retnje 33/a, Križe pri Tržiču 613

Ugodno prodam želesno POSTELJO za invalidnega otroka. Ogled na domu vsak dan popoldan. Gaberc Franc, Bistrica 190, Tržič 614

Prodam SENO in dva nova AKUMULATORJA, 12 V, 97 A, za tornjak ali traktor. Kuralt Jože, Zg. Senica 4/a, Medvode 625

Podarim dva mlada KUŽKA. Zadružna 8, Primskovo – Kranj 633

KUPIM

Kupim rabljene SANKE za otroka. Rakovec, Koroška c. 31, Kranj 619

Kupim SILOREZNICO EPLLE 800 ali 900. Oblak Jože, Zalog 13, p. Golnik 625

VOZILA

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1974. Berčič, Cankarjeva 8, Kranj 550

Prodam FIAT 850, po delih in MOPED, na 4 prestave, v voznem

ZAHVALA

Ob smrti drage sestre in tete

JULIJANE ERZAR

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in poklonili cvetje. Posebna zahvala častiti duhovščini za zelo lepo opravljen obred.

Se enkrat vsem iskrena hvala!

BRATJE IN SESTRE!

Cerknje, 22. januarja 1981

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame in tače

MARIJE TREBUŠAK

roj. Selan

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in ji poklonili cvetje. Posebej se zahvaljujemo Dolinarjevim, kolektivu Gozdnega gospodarstva Kranj in Planinskemu društvu Kranj za vso pomoč in izrečeno sožalje, dr. Ivanu Hriberniču za dolgoletno združenje, gospodu župniku za pogrebni obred ter pevcem za žalostinke. Prišršna hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, nam v težkih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami.

Zaluboči: mož Janez, sin Janez z ženo Jožico in hčerka Lojkza!

Kranj, 20. januarja 1981

UMRL JE

DRAGAN JANKOVIĆ

DIREKTOR MEDNARODNEGA FESTIVALA ŠPORTNIH IN TURISTIČNIH FILMOV V KRAINU

KINOPODJETJE KRAJN!

Kranj, 26. januarja 1981

PRODAM

stanju. Mohorič, Zabrekve 9, Selca nad Škofjo Loko 615

R 4. letnik 1976 ugodno prodam. Ogled vsak dan po 15. uri Jezerška 46, Kranj

Prodam FIAT 126, letnik 1978. Matevž Jenkole, Bistrica 181, Tržič

Oddam vrstni red za GOLFA. Telefon 24-864 616

Prodam KOMBI ZASTAVA, letnik 1976 in ZASTAVO 750, letnik 1970, oba registrirana. Rožič Boris, Ribčev laz 42, Bohinj, tel. 76-388

Po ugodni ceni prodam VW 1200, starejši letnik, v voznom stanju. Ogled na domu v popoldanskem času. Tavčar Brane, Bistrica 192, Tržič

Ugodno prodam ZASTAVO 1300 KOMBI. Bevk, Stara Loka 23, telefon 61-203 626

Prodam AMI 8 break, letnik 1973. Bremec, Jelovška 28/a, Bohinjska Bistrica 627

Prodam 126-P, letnik 1980. Telefon 22-298 628

Ugodno prodam ohranjeno ZASTAVO 750, letnik 1971. Stupan Renata, Cegelnica 46, Naklo, tel. 47-219 629

Oddam vrstni red za ZASTAVO 750 LE, po stari ceni. Hraše 52, Smlednik 632

Ugodno prodam dobro ohranjeno in garažirano ZASTAVO 101, letnik 1975, prevoženih 62.000 km. Ogled popoldan. Okorn, Hosta 11, Škofja Loka 634

Za VW – HROŠČ, prodam nove prednje LUČI. Gregorc, Hraše 26, Smlednik 635

ZAPOSLITVE

MIZARSKEGA pomočnika in delavca, zaposlim. MIZARSTVO Hafner Franc, Zasavska c. 2, Kranj 501

Sprejemam kakršnokoli delo na dom. Naslov v oglasnem oddelku.

Uradnik v delavnici za poslovne odnose, naslov v delavnici za poslovne odnose.

Uradnik v delavnici za poslovne odnose.

<p

Izkusnje enega koristijo drugemu

Predstavniki Komunistične partije Italije zahodnega torinskega območja, v katerega sodi tudi pobrazeni Rivoli, so se v Kranju govarjali o letošnjem sodelovanju med partijama in pobrazenima občinama Rivoli in Kranj.

Pogovori delegacije Komunistične partije Italije za zahodnotorinsko območje s predstavniki občinske konference ZKS Kranj – Foto: J. Košnjek

KRANJ – V petek popoldne je prispela v Kranj delegacija Komunistične partije Italije za zahodnotorinsko območje, h kateremu sodi tudi v Kranjem pobrazeno mesto Rivoli. Zahodnotorinska cona v deželi Piemonte združuje 18 občin, od katerih je Rivoli med večjimi, v njih pa živi okrog 250.000 prebivalcev. Članov Komunistične partije Italije je 7500, organizirani pa so v 51 organizacijah. Delegacijo je vodil sekretar Komunistične partije Italije za zahodnotorinsko območje Angelo Tromboni, v njej pa so bili še člani področnega partizanskega vodstva Carlo Mastri, ki je obenem tudi podžupan Rivolija, Adriano Donegatti in Armando Crivelli. Pogovori v Kranju so ugodno ocenili dosedanje letno sodelovanje med Rivoljem in Kranjem, saj je Kranj že obiskalo 384 prebivalcev Rivolija, 417 Kranjanov pa je že bilo v pobrazenem mestu. To so ljudje raznih poklicev in znanj, kar potrjuje, da sodelovanje ne ostaja le na ravni političnih delegacij, ampak postajajo njegovi nosilci vedno bolj prebivalci obeh mest.

Sodelovanje med občinsko konferenco Zveze komunistov Kranj, rivolskimi komunisti in komunisti zahodnotorinske cone se bo letos nadaljevalo. Kazalo bi izmenjati študisce delegacije in članstvo ZK in KPI seznanjati z aktualnimi družbenopolitičnimi problemi in usmeritvami pri nas in v Italiji, s katero sodelujemo ob eni najbolj odprtih meja v Evropi, čeprav imata državi različna družbenopolitična sistema.

Seveda pa ne kaže ostati le na ravni medsebojnega seznanjanja, ampak je treba doseči kritičen odnos do problemov enega in drugega ter tako prispevati k iskanju rešitev. Komunisti Rivolija in Kranja se bodo zanesljivo srečali na osrednjem festi-

valu italijanskega partijskega glasila Unita, ki bo v prvi polovici septembra v Torinu, pa tudi sicer se utegne še bolj razviti sodelovanje med Zvezo komunistov Slovenije in partijo dežele Piemonte. Predvsem, so dejali med obiskom rivolskih komunistov v Kranju, morata biti partija Rivolija in občinska konferenca ZKS Kranj pobudnici za najrazličnejše oblike sodelovanja. Vsako srečanje organizacij in ljudi iz obeh mest mora biti priložnost za oceno doseženega in za pogovor o aktualnih problemih ene ali druge strani, za njihovo pojasnjevanje in medsebojno seznanjanje. Italijanske gospodarske in politične razmere so zanimive za nas. Italija pa se zanima za nas model socializma in družbenopolitične ter gospodarske ureditev. Čim več ljudi na obeh straneh mora vedeti drug za drugega in čim več jih mora biti vključenih v oblike medsebojnega sodelovanja.

V letošnje sodelovanje se bodo vključile številne druge organizacije, skupine in društva. V Rivoliju bo teden prijateljstva in srečanja za mir in razrožitev, ki ga organizira enotni protifašistični komite za zahodnotorinsko območje. Udeležba Kranjanov bo dobrodošla. V Rivoli naj bi letos odšli borci, člani sindikata, rabiči, kulturne skupine, planinci, športniki itd. Kranj pa pričakuje obisk tabornikov, kulturnih skupin, otrok, ki bodo letovali ob morju, in predstnikov najrazličnejših drugih organizacij. Letoski program sodelovanja, ki bo kmalu natančno dogovoren, bo utrdil sodelovanje med komunisti Kranja, Rivolija in zahodnotorinske cone kar tudi širše med pobrazenima občinama.

J. Košnjek

Dražji prizidek

Kranj – Zbor delegatov enote Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v občini Kranj je na svoji zadnji seji glasoval za dotočjo v višini 10 milijonov novih din, kolikor naj bi iz skладa za gradnjo domov in stanovanj za upokojence dodali že dolesj zbranim sredstvom za gradnjo prizidka Doma upokojencev na Planini. Kljub temu, da dolej prva lopata še ni bila zasajena – stekla so le pripravljalna dela – pa je investicijska vrednost prizidka močno poskočila zaradi domala enoletne zamude pri začetku gradnje.

Prizidek za novih 83 ležišč k Domu upokojencev naj bi ob sedanji stavbi na Planini začeli graditi že maju lani, stavba pa naj bi bila pod streho koncem lanskega decembra. V prvi polovici lanskega leta je bila investicijska vrednost prizidka ocenjena na 43,1 milijona din, zamuda pa je seveda dodala prvotni vrednosti prizidka nove milijone: gradnja naj bi po novem veljala 58,6 milijona

din. Iz skладa za gradnjo domov in stanovanj za upokojence pri SPIZ se je dolesj zbral za novi prizidek 26,9 milijona din, skupnost socialnega skrbstva Kranj prispeva nekaj več kot 4 milijone din, kredit stanovanjske skupnosti Kranj znaša 10 milijonov din, garancija LB je 7,5 milijona din, dodatna sredstva SPIZ pa so 10 milijonov din.

Vzroki za tako veliko zamudo pri gradnji so znani: na lokacijsko dovojenje se je najprej pritožil hišni svet Vrečkove 6, kasneje pa še hišni svet Vrečkove 2 in 4, pritožbeni postopek pa je seveda začetek gradnje pomaknil iz lanskega v letošnje leto. Zbor delegatov je takšno zavlačevanje gradnje ostro obozadol, še posebej, ker ima zamuda tudi takšne posledice – namreč več kot 10 milijonske dodatne stroške. Sedanjem dom upokojencev na Planini ne more sprejeti vseh starejših občanov, ki bi želeli starost preživeti v domskem varstvu, saj trenutno čaka na sprejem 43 upokojencev. Gradnja prizidka pa je bila v načrtu že ob dograditvi sedanja stavbe, zemljišče je bilo kupljeno in rezervirano v ta namen že leta 1972, načrtovana gradnja pa je dobila svoje mesto tudi v dokumentih preteklega srednjeročnega obdobja. Z novogradnjo pa Dom upokojencev ne dobiva le novih potrebnih ležišč, pač pa tudi zaklonišče, ki ga sedanja stavba nima in pa prostor za fizioterapijo. Zamuda pri gradnji pa ni potegnila za seboj le nepredvidene podražitve, pač pa zaradi ozkih interesov posameznikov kasni tudi sprejem novih stanovalcev v domsko varstvo.

L. M.

Vodja kranjske poslovalnice Slovenijaavta Stanko Sobočan izroča Mileni Svojšak ključe Juga 45 – Foto: J. Košnjek

Jugo za prvega kupca

KRANJ – V kranjski poslovalnici Slovenijaavta so v petek izročili kupcu ključe prvega novega jugoslovanskega osebnega vozila Juga 45, ki je prišlo na Gorenjsko, obenem pa je ta Jugo drugi v Sloveniji! Lastnica prvega Juga na Gorenjskem je Milena Svojšak iz Domžal, ki je vozilo vplačala lanskega 31. marca, najprej 10 starih milijonov, potlej pa še dva, kolikor je znašala lani tovarniška cena. Zdajšnja znaša 12,5 milijona starih dinarjev. Svojšakov družina je tudi sicer zvesta vozilom Zastava: najprej je imela fička, potlej stoenko, sedaj pa je dobila Juga 45. V kranjski poslovalnici Slovenijaavta so doslej prejeli že skoraj 290 vplačil za novo jugoslovansko vozi-

lo, vplačila pa sprejemajo še naprej. Predstavniki osrednje slovenske hiše Slovenijaavto so povedali, da ima Crvena zastava doslej že okrog 7000 predvplačil za Juga. Dobava teče po vrstnem redu pri spetskih vplačil. Registrira jih Avtobanka Kragujevac in spoštuje vrstni red 100-odstotno. Letošnji plan proizvodnje Jugov je 30.000 vozil. Proizvodnja bo normalno stekla v drugi polovici leta, saj ima sedaj izdelovalec še težave z motorji, ki so večinoma še uvoženi. Kmalu bo osvojena domaća tehnologija izdelovanja motorjev in takrat bo tudi v Crveni zastavi proizvodnja normalno stekla, to pa bo v drugi polovici leta.

J. Košnjek

Spet nepravilno naložen tovor – V ponedeljek, 26. januarja, nekaj pred 14. uro je tovornjak, naložen z železnicimi ploščami, pripeljal s preveliko hitrostjo v desni ovinek pred Zdravstvenim domom v Kranju. Zaradi mastnih plošč, ki so bile nepravilno naložene, je tovornjak odtrgal stranico in tovor se je razletel po cesti in celo na pločnik. Se sreča, da imajo otroci bližnje osnovne šole počitnice! A. M.

Usoda parnih in neparnih

Glasnejše zahteve za ukinitve

Ljubljana – Naše stališče do zakona o prepovedi vožnje vozil neparnimi oziroma parnimi številkami je bilo najbolj prepričljivo izraženo na četrtnovi seji zborov skupščine SRS, ko so delegati spontan zaploskali delegata, ki je menil, da bi bilo treba hrkrati z zadnjo podžitijo bencina ukiniti omenjeni zakon. Takšen ukrep je večina ljudi tudi pričakovala, saj je vedno več dokazov, da prepoved vožnje v določenih dnevih ni prinesla pričakovanega varčevalnega učinka in da manjši potrošnji pogonskih goriv lahko največ prispetva cena in zavest ljudi o nujnosti varčevanja. Le-ta pa se vedno bolj uveljavlja!

Slovenija je v organih federacije pogosto načenjala to vprašanje, vendar so v nekaterih republikah in pokrajinalen menili, da je omejitev vožnje še potrebna, čeprav so podatki govorili nasprotno. Zmanjšanje porabe ni bilo takšno, kot smo pričakovali, čeprav je bil mogoče ukrep par-nepar za začetek varčevalnih ukrepov potreben.

Zakon o omejevanju vožnje torej še velja do ukinitve. Vendar se utegne na tem področju marsikaj spremeni. Pretekli teden so predstavniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov prvič razpravljali o umestnosti prepovedi vožnje za parne in neparne registrske številke in menili, da kaže razmišljati o ukinitvi. Prav tako pa se je tudi zvezni izvršni svet odločil, da bo to problematiko ocenil in obravnaval učink ter razpravljal o umestnosti prepovedi.

-jk

Varčevati, da ne bo teme

Zaradi dolgega obdobja sorazmerno suhe in hladnega vremena se praznijo akumulacijska jezera, mraz pa veča porabo električne energije – Skrajno varčevanje je potrebno, da bo redukcija

Elektroenergetski položaj v Sloveniji je podobno kot v drugih republikah, skoraj kritičen, so poudarili na novinarski konferenci, ki so jo v petek pripravili na republiškem komiteetu za informiranje. Predstavniki združenih elektrogospodarskih podjetij so povedali, da so za letošnji januar sicer planirali približno 100 milijonov kilovatnih ur električne energije, kar pomeni tri do štiridnevnino porabo in da je ta primanjkljaj zajet v letošnjo elektroenergetsko bilancijo, vendar pa so trenutne razmere takšne, da zahtevajo najstrožje varčevalne ukrepe.

Zaradi dolgega obdobja sorazmerno suhega vremena in mraza, ki je še te skromne padavine zamrznil, so akumulacijska jezera skoraj prazna in je zato teža proizvodnje električne energije na termoelektrarnah. Delajo z vsemi zmogljivostmi in vsaka večja okvara, na primer, v termoelektrarni Šoštanji, že lahko povzroči neljube ispadne električnega toka. Pohvalno pri tem pa je, da so deponije naše največje termoelektrarne v Šoštanju polne in bodo zaloge zadostovale vsaj za tri mesece.

Mraz pa povečuje tudi porabo električne. Tako smo preteklo sredo porabili kar 27 milijonov kilovatnih ur električne energije. Od tega so jo turbine v naših centralah proizvedle 22,5 milijona kilovatnih ur, drugo pa smo uvozili iz Bosne in Hercegovine in Srbije. Ker pa tudi v sosednjih republikah položaj ni dosti boljši in se je treba za dobavo tako rekoč za vsak dan sprti dogovarjati, tudi večja okvara pri njih lahko povzroči, da bomo

ostali brez manjkajočih koli. Položaj je še toliko težji, tudi iz Avstrije in Italije, čejo o praznih akumulacijskih jezerih in težavah pri oskrbi električno energijo.

Zato, so poudarili predstavniki združenih elektrogospodarskih podjetij, je nujno skrajno varčevanje in racionalna poraba električne energije. Le tako se bo lahko ubranili neprijetnejšim konsekvensijam, ki postanejo nujno, so napotnosti vodi preobremenjeni.

L. Bogataj

NESREČE

ZAPELJAL S CESTE

Kranj – Na regionalni Kranj-Jezersko v Kokri se je bilo, 24. januarja, ob 23.30 na prometna nezgoda zaradi nepravilnosti. Voznik osebnega mobilnega Izidor Podpeskar (roj. iz Tupalič) je peljal od Jezera proti Preddvoru, pred Kokro je zanesel s ceste, da se je prav na bočno stran. Ranjenega so prepeljali v jesenjsko bolnišnico Škoda na avtomobilu je za dinarjev.

Lokomotiva trčila v tovorni vlak

Jesenice – V soboto, 24. januarja, ob 3.25 je na železniški potezi Jesenice električna lokomotiva v predzadnjem vagonu tovornega vlaka. Tovorni vlak je, pripeljal Ljubljane na sedmi tir, iz nasprotni smeri pa je po sedmem tiru priključil električna lokomotiva; vodja bi moral ustaviti pred lokomotivo št. 6, vendar pa te storil, zato je lokomotiva v kompozicijo tovornega vlaka motivu je pri trčenju odbila z tovornim vlakom nazaj, dva vagona tovornega vlaka pa sta iztririla. Škoda na avtomobilu je okoli 80.000 din.

Ogenj v televizorju

Kranj – V petek, 23. januarja po 19. uri se je v stanovanju Vinka Vrbanjaka v Kranju, čeprav prelaz, vnel televizijski signal znamke EI Niš. Televizor pričgan kakih deset minut, nenadoma začela v njem deštka. Vrbanjaka je takoj po električni kablu iz vtičnice, pa se je iz aparata pokadilo, in je bilo treba poklicati gasilce, takoj po intervenciji gasilcev televizor pogorel, prav tako pa omara, na kateri je aparat. Škoda je po približni oceni na 100.000 dinarjev.